

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s poštnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne peščice za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznauila“ stane beseda 5 vin. Parče in zabavne vsake peščice 34 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka o. poldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Rusi se umikajo.

Nekatere misli glede kužnih bolezn.

Piše drž. in dož. poslanec Ivan Rožkar.

Razprava v podlistku „Slov. Gospodarja“ z dne 15. aprila tek. leta zasluži ne le posebno pohvalo, ampak tudi upoštevanja, da se o tej snovi, kako se varovati kužnih bolezn, ob naraščajoči potrebi večkrat temeljito razpravlja, in sicer zato, da se ljudstvo pouči in usposobi, kako se naj kužne bolezni in njih razširitev zabrani. To tembolj, ker boče že zaradi pomanjkanja zdravnikov uspešno zdravljenje skoraj nemogoče. Nič manj pa radi tega, da se varuje strogih kazni, katere bi sledile tozadevno storjenim nezakonitostim.

Za uspešno obrambo najdražjega, kar še imamo, to je zdravje, je pred vsem potrebno, da se na podlagi tozadevnih postav, pa tudi dejanskih in možnih razmer, zdravstvene zadeve tako uredi, da bodo uspešne in izvršljive.

Jasno je, da je lažje se bolezni obvarovati, kakor jo ozdraviti. Zato bi bilo umestno, da se od zato poklicanih oblasti še sedaj zabrani vsak stik — razven potrebe — med zdravim in bolnim, kakor tudi vsak stik med kužnih bolezn le osumljenim prebivalstvom.

Trd je sicer ta pogoj, a gotovo zanesljiv in uspešen. Pri vsem sočutju, katerega imamo do svojih, bodi pri vojaki ali drugod v mestu zaposlenih, omejimo že sami vsak stik na najpotrebnejše, v slučaju nevarnosti si ga pa popolnoma odrecimo. To smo dolžni storiti ne le sebi, ampak vsemu ostalemu zdravemu ljudstvu.

Za vsak slučaj katerekoli sumljive bolezni je takoj poklicati zdravnika ter se strogo ravnati po njegovih navodilih. Ako se spozna bolezen kot kužna, bo brezpogojno treba ločiti ali izolirati bolnika po danih predpisih, in sicer kjer druge možnosti ni, v občini v ta namen pripravljene prostore ter se udati v usodo in v splošno dobro določene zapovedi.

Poklicane oblasti delujejo na to, da bi se bolnišnice za okužene bolnike osredotočile v barakah blizu mesta, kar pa že zaradi preobilnih stroškov ne bo izvršljivo; v kolikor bi pa iz zdravstvenega stališča to bilo priporočljivo, o tem se naj blagovolijo izreči gg.

zdravniki strokovnjaki. Bolniki si gotovo ne bodo želeli, se v popolnoma zaprtim vozu mnogo ur voziti v okužene prostore, kjer so morda tudi take bolezni, katerih še sam nima. Zato je pa mnenje ljudstva proti prisilnemu osredotočenju bolnikov v mestne barake.

Vse občine mariborskega okraja imajo pripravljene prostore za izoliranje bolnikov za prve slučaje bolezni. Ako bi postali ti prostori premajhni ali pa bi bilo oskrbovanje bolnikov v njih otežkočeno, so pa v vsakem kraju šolska poslopja na razpolago, v katerih je dovolj prostorov za razne bolezni, kakor tudi druge zaposlene, to so zdravniki, strežniki, straža i. dr., ki pridejo v vpoštev. Šolska poslopja odgovarjajo tudi zdravstvenim predpisom in bodo po izvršeni razkužitvi zopet uporabna v prvotne namene. Misel za uporabo šolskih prostorov v zdravstvene namene izvira iz gospodarskih razlogov deželnega ljudstva, katero je in bo vsled danih razmer dovolj obremenjeno s plačili; s tem se pa prihrani ogromne svote za druge neizogibne izdatke.

Občutnemu pomanjkanju zdravnikov se pa naj s tem odpmore, da se izpraznjena mesta okrožnih zdravnikov zopet izpolnijo. To je upravičena prošnja prizadetega prebivalstva, tembolj, ker vendar davko plačevalci redno plačujejo sanitetne prispevke, odkar obstoja tozadevna postava.

Bodimo pripravljene na vse, morda še na mnogo večje zlo od že obstoječega, ob enem pa upajmo varstva in rešitve od zgoraj, kamor se stalno obračamo. Pomagaj nam Bog!

Slike iz vojne.

Bratovo smrt je slutil.

Nadtopničar Jernej Zakonjšek od 9. poljskega topničarskega polka, piše č. g. Dav. Agrežu, župnika v Marija Reki, dne 21. aprila:

Ker zvala nas je domovina
In treba je topom grmeti,
Šli smo pod Avstrije zastavo
In za njo hočemo tudi umreti!

Častiti gospod župnik! Vašo dopisnico sem z veseljem sprejel. Pretresle so me žalostne novice, po-

sebnost pa še ona od brata (brat Ivan Zakonjšek, četovodja 87. pešpolka, je namreč o Velikinoči padel v Karpatih), kljub temu, da sem to poprej že slutil, videl sem ga namreč v sanjah. Imel je šest ran. Prosim Vas, dragi g. župnik, kadar mi še pišete, poročajte mi natančno, če veste namreč, kaj je z njim in ne prikrivajte mi resnice. Če je padel, umrl je lepe smrti na polju časti, smrti za Boga in za domovino. Ponesen sem na njega, ker je izpolnil do konca nalogo, ki mu je bila stavljen. Izgubil sem z njim najljubšega izmed svojih ljubih. Globoko v srečo bom nosil spomin na njega, dokler se ne snideva.

Za Velikinoč mi je pisal pismo, bilo je jako veselo in morda tudi zadnje. Rad bi ga poslal domov starišem, toda meni je drag spomin.

Žalostne domače razmere si sam predstavljam. V teh težkih urah bodite Vi, dragi g. župnik, mojim domačim angelj tolažnik. Večno Vam bom hvaležen! Zahvaljujem se Vam srčno za sporočilo. Priporočam se Vam v molitev, pozdravljam Vas in poljubljam Vam tako pokorni Vaš Jernej.

Svojim domačim pa piše:

Dragi stariši! Pred kratkim sem dobil karto, ki so mi jo pisali g. župnik. Razveselil sem se je, toda ko sem jo prebral, me je užalostila. Strašno res! Niso mi sicer povedali naravnost, toda jaz slutim, da je padel. Videl sem ga v sanjah žalostnega — imel je šest ran.

Dragi stariši! Ali je še živ ali pa mrtev, ne žalujte preveč! Pomislite, da tisoče slovenskih starišev žaluje po svojih sinovih! Končno sta nas porodila za Boga in za domovino. Bog je zahteval svoje in domovina svoje in brat je izpolnil nalogo, ki mu je bila odložena, in mislim, da častno. Ko sem dobil njegov pravi naslov, sem mu pisal. Dobil sem končno od njega pismo ravno na Veliko noč. Bilo je, kakor po navadi vsa njegova pisma, polno šaljivosti in izrazil mi je v njem upanje na skorajšnje svidenje. Revež!

Jaz sem še zdrav in se prav dobro počutim, če pa padem tudi jaz, kaj zato! Tudi jaz imam isto nalogo in Vi imejte zavest, da nisem delal sramote na polju časti, kakor mislim, se je tudi Anza boril kot vzgleden slovenski junak. Ne žalujte preveč! Prepustite mo vse božji previdnosti. Bog že ve kaj dela! Srčno pozdravljam Vas in vse domače in tudi sosede. Vaš Jernej.

LISTEK.

Rezervist Grega.

Po resničnih virih spisal Matko Krevh.

(Dalje.)

Rezek pisk — vlak se je začel premikati.

Takrat se je vzdignil k nebu en sam vsklik: Z Bogom! Iz vozov se je slišalo klicanje, vriskanje in neubrano petje, kakor da bi odhajajoči s tem hoteli zadušiti, kar jim je stiskalo srce. Tisti, ki so bili pri oknih, so mahali z robcami in klobuki ter klicali: Z Bogom! Na svidenje! molite za nas! Tisti pa, ki so ostali na kolodvoru, so stegali roke za odhajajočimi, klicali jih po imenu in nehote šli za vlakom. Na solze v očeh pa so pozabili; solze pa so tekle in padale na zemljo in nihče se jih ni sramoval.

Počasi in oprezno je polzel vlak po tiru; niti zavriskati se mu ni hotelo, saj se je razlegalo iz vozov vriskanje, kakor snega še ni slišala dolina, po kateri se je vozil vlak. Ob tiru, na beli cesti, pred hišami so stali ljudje in pozdravljali vlak ter mu mahali v slovo. Da, v slovo od domovine! In tega so se rezervisti zavedali, zato so klicali in vpili: „Mi jih bomo, sovražniki! Za vas gremo na vojsko, in ko zmagamo, se vrnemo ovenčani in odlikovani.“

Tudi Rogačev Grega se je razvnel v splošnem nemiru in kriku. Najprej je pogledal po strani Brdača, nato pa stegnil svojo razkuštrano glavo skozi okno in začel vpiti na vse grlo: „Živijo nas — zmagaj-

je naša — pogledite nas — dolj s sovražnikom — živijo nas!“

Grega je bil po telesu korenjak; tej lastnosti je seveda odgovarjal njegov močni, dasi nekoliko divji glas. Kdo bi se čudil, da so se ga bližnji kmalu naveličali, posebno, ker je Grega vsako besedo zategnil na dolgo in široko. Prvi ga je dregnil v rebra sosed Brdač, za njim pa kmalu drugi. Grega jih ni takoj razumel, mislil si je, da pomenijo brece: Le še bolj! Le bolj! In vpil je močneje. Ker pa brce kljub temu niso hotele ponehati, utihnil je navdušeni Grega in, se stisnil v kot, morda tudi zaradi nevarnosti pred neusmiljenim dreganjem.

Že je izginila domača dolina; domači hribi in grički so se skrili v daljavi in rezervistom se je odpral vsak trenutek nov, neznan svet. Tedaj so se pomirili; tujina s tujimi obrazi jih je prisilila, da so umolknilo ter se zamislili nazaj v domače loge, v rodno hišo.

Utihnil je tudi Grega, ker je zadremal. Na kak tje se ni maral spomniti, rajši se je preselil za nekaj časa v deveto deželo, po kateri je romal s svojim kovčkom tako dolgo, da ga je spomnil sosed Brdač z nemilo brcjo: „Grega vstani, v mestu smo.“

Grega je odbrl na prejšnjo desno oko, nato levo in konaj je izpregledal, že se je pokesal, da se je zbudil. Za Brdačem se mu ni hotelo, najrajši bi bil ostal v kotu ter vlekel dreto naprej, četudi v deveti deželi.

Toda povelje je povelje. Brdač je bil neizprosno, skoro neusmiljen in Gregi ni ostalo drugega nego ukloniti se ter si napraviti kovček na ramo.

V mestu je imel Brdač z Grego pravi križ. Že od doma znan kot strašno zateleban in neokreten člo-

vek, uganjal je po ulici, ki je peljala proti kasarni, take, da ga je sosed Brdač parkrat pošteno okregal. S kovčkom se je zadeval ob ljudi in jih brcal na vse strani. Marsikatero neljubeznivo zabavljico je moral slišati, a on se ni zmenil za nje, in tudi ni imel časa, ker je moral gledati v izložbe. Nič ni pomagalo Brdaču, da ga je vlekel z vso silo za sukno, Grega je gledal in opazoval razstavljene reči s širokoodprtimi očmi in ravnotako odprtimi ustmi. Med prerivanjem in suvanjem sta dospela do prodajalne s pivami. Tukaj se je ustavil Grega, razkoračil se pred izložbo in zavpil: „Brdač, pipe, same pipe! Juj, kaj jih je!“

„Da bi te šent“, razvnel se je Brdač ter nemilo porinil Grega od izložbe. „Kaj boš s pipami! Zdaj moraš v kasarno!“

In rezervista sta romala dalje.

Na dvorišču obširne kasarne so stale stotnije pripravljene za odhod na bojišče. Poveljniki so tekali med vrstami, pregledovali vojake in dajali razna povelja. Imeli so posla čez glavo, kajti odhajajoči so se hoteli še posloviti od znancev, ki so stali nedaleč od poslopij pripravljeni, da jih ravnotako uvrstijo.

Rezko povelje. Vojaki so se zravnali v pozor. Tedaj se oglasi med čakajočimi Rogačev Grega:

„Glej ga, Polduha! Kakšen pa si?“ In ne zmenič se za ves svet, stopil je Grega med vrste stotnije h teč stisniti roko sosedovemu iz Zakotja.

„Presneta para prismojena“, bil je pozdrav Gregi od četovodje, ki je kar plahnel od začudenja, kaj hoče Grega s preoblečenim rezervistom. „Vstran odtod, neroda!“

„Da bi te kura brenila!“

„Pokveka pokvekasta.“

(Konec prihod.)

Slovenski železničar je vozil Makensenovo armado.

Franc Svetelšek, vlakovodja, za časa vojske premeščen iz Inomosta v Novi Sonč, piše koncem aprila svojim domačim na **Sladkogoro**:

Dragi! Sedaj sem tukaj v selu Orla, to je kolodvor ob ogrski meji, 6 ur od Novega Sonča. Sedaj vozimo skoraj samo nemško armado, ki se vrača iz ..... in gre našim na pomoč, da izženejo Russe iz Galicije.

Dragi! Zanimivo je gledati, kako imajo Nemci vse v redu, kako gre vse tiho, priprosto in praktično od rok. Ne sliši se kreganje, ne vrišč, častniki niso ošabni, nikoli ne bo kateri kakega moža udaril ali pa surovo zmerjal, marveč vse z lepo besedo opravi. To so hvalevredni ljudje, ki se ljubijo med seboj kot bratje, zato imajo pa že precej uspeha. Bog daj vsakemu možu pogum, da udari krepko po Rusu, da se mu potem ne bo ljubilo več hoditi si ogledovat Galicije, kakšna da je.

Drugače mi še hvala Bogu dobro gre. Pa Bog nam daj skoraj miru. Rad bi še včakal čas, da bi začel naše drage ljudi voziti nazaj v domovino, ovenčane z veliko slavo junaštva, katero so si pač že zaslužili. Bog nam daj vsem skoraj zagledati našo ljubo slovensko domovino. Vas pozdravlja Vaš Franc.

Ogrskim Slovakom pomagam sejati.

Slovenski vojak **Janez Anton Dvoršak**, topničar na severnem bojišču, piše svojim starišem v **Hočah** pri Mariboru:

Dragi! Kakor Vam je znano, sem bi, na počitku v Bartošfalva. Tamkaj mi je bilo prav dobro, ni mi ničesar manjkalo. Ko si tretjo noč nekoliko odpočijem, se spravim k pisanju za dom in tudi za „Slov. Gospodarja“ sem že imel nekoliko dopisa, a zdelati ga nisem mogel, ker je prišel nenadoma brzojav. Morali smo se umakniti zaradi grozne bitke, ki se je bila nedaleč od nas. Vozili smo se tedaj celo noč in cel dan, ko pridemo v vas, v kateri sem zdaj. Mučil me je glad in druge sitnosti. Po našem skromnem kosilu se vlečem na zemljo. Kmalu nato se podam čez hrib v majhno dolinico, v kateri zagledam malo vas. Korakal sem proti tej vasi s praznim želodcem. Kar naenkrat zaslišim na hribočku glas dveh malih zvončkov. Ogledujem se na vse strani, odkod ta mili glas. Hitro sem ga ujel ter se mu približujem. Zagledal sem pod hribom malo leseno cerkvico, kateri so se približevali ljudje v obilem številu. Tudi jaz sem se udeležil te pobožnosti, katero smo opravili brez duhovnika. Nato se podam na drugi hrib, si malo ogledal svet, nakar sem se podal zopet v vas, kjer sem se malo z ljudmi pogovarjal. Kar naenkrat me potegne za roko sivolas starček-Slovak ter mi veli iti z njim. Vprašam ga, kaj želi. Reče mi: „Malo jesti ti bom dal, ker vem, da si lačen“. Z veseljem sreem se mu pridružim. Postregli so mi prav dobro s svinjskim mesom, potico, jajci, rudečo rono in pijačo. Dobil sem vsega dovolj. Vprašam jih tudi, kje so me videli in hčerke so odgovorile, da v cerkvi, nakar so me opazovali, kam se podam. Ko sem se pošteno najedel, se spomnim s hvaležnim srcem tudi na Boga, da On res nikomur nič dolžen ne ostane, kateri se mu priporoči. Torej tudi v vojski se delijo pisanke. Ali te pa deli sam dobrotljivi Bog.

Sedaj sem daleč proč od bojne črte, kjer se ne sliši nobenega gromenja topov. Naš g. general je naznanil ljudem, da bodo nekatere čete s konji pomagale delati kmetom na polju. To je bilo tudi za nas veliko veselje. Dobro mi gre tukaj; jesti imam dovolj. Dne 8. aprila sem že en oral ovsu nasejal, te dni sem gnoj vozil, jutri pojdem spet orat, pojutrišnjem pa bom sejal ječmen. Sedaj se vadim planinskega dela. Moji konji gredo dobro v breg, nazaj se pa peljem, kakor z avtomobilom. Prijazne pozdrave!

S Slovenci ni dobro tretje orehe.

Franc Meško, posestnikov sin na **Polenšaku**, piše s severnega bojišča svojim starišem:

Dragi mi vsi domači! Gre mi še vedno tako, kakor je navada v vojski. Kako gre nam vojakom 87. pešpolka, ste že brali v „Slov. Gospodarju“. Moskale smo že večkrat tako naklestili, da bodo pomnili, da s Slovenci ni dobro tretje orehe. Le Vi doma z rožnim vencem, mi pa tukaj z ostrim mečem, in zmaga bo naša. Prosimo ljubega Boga, da bi bilo že kmalu konec tega klanja. Že dostikrat sem mislil, da mi bije zadnja ura in prosil sem Boga in Marijo Bistričko, da bi me varovala. Ko smo se dne 26. avgusta 1914 razvili v bojno črto in so nas Rusi začeli pozdravljati s svinčenkami, da mi je brenčalo okoli glave, kakor bi bil med bečelami, ko rojijo, sem si zmisлил na Marijo Bistričko in se ji zaobljubil. Če pridem srečno nazaj, obiščem njeno svetišče. In res mi je Marija sprosila, da me dozdaj ni zadela še nobena krogla. Jaz vedno prosim Marijo, da bi skoraj že bilo konec te vojne ter da bi se spet srečno vrnili v ljubo našo Slovenijo. Slovenski fantje smo že mislili, da nam ne bo mogoče letos izpolniti velikonočnih dolžnosti; pa naš častiti gosp. vojni kurat so poskrbeli, da smo dne 27. marca opravili sv. spoved, pa ne v cerkvi ka-

kor doma, ampak vse se je izvršilo v hiši priprostega karpatskega kneta. Naš čast. g. kurat so nam služili 4. aprila svete mašo tudi v priprosti leseni, z desek zbiti cerkvi, ki pa je znotraj lepo okrašena. Ko pridem noter, so me solze polile, ker sem bil prvič pri sv. maši v svojem celem vojnem času. Toraj so bili drugače velikonočni prazniki žalostni; pa zategadelj, da smo se slovenski fantje 87. pešpolka udeležili velikonočne dolžnosti, smo bili nad vse veseli, upajoč da bo leto 1916 gotovo boljše. V to nam pomagaj Bog. To dajte v „Slov. Gospodarja“, naj cenj. bralc. spoznajo, kako dragoceni so katoliški duhovniki, sv. zakrament in sv. maša. Podobico kot spomin moje opravljene velikonočne spovedi na bojnem polju dne 27. marca 1915 napravite v okvir. Še en pozdrav od Vašega Franceta.

Blatna postelj.

Pavel Skamlec, vojak 7. pešpolka, doma od **Sv. Marije ob Pesnici**, piše svoji ženi:

Draga žena! Na bojišču smo veseli, ako dobimo kako pismo ali vsaj dopisnico od svojih domačih. To je naša edina tolažba. Kar se godi po ostali bojni črti, ne vemo. Če mi zmagujemo, si mislimo, da zmagujejo naši tovariši tudi drugod, če se pa umikamo, pa smo mnenja, da je tako tudi pri naših sosednih kolonah. Ne mine skoro dan, da nas sovražnik ne bi pozdravil z železnimi „knjedni“ in hudimi komarji. Pred nekaj dnevi nam je sovražna topovska krogla ubila vrlega poveljnika našega oddelka, po katerem vsi žalujemo. — Stanujemo noč in dan v jamah, kjer je blatno kakor v opekarski jami. Ne moreš si misliti, kako je prenočevanje v takih „posteljah“. Mislim si, da bo že bolje, ko se kot zmagovalci vrnemo v ljubo mi slovensko domovino. Na veselo svidenje!

Slovenci smo čili in čvrsti.

Četovodja-topničar **Josip Hole**, doma od **Sv. Jurija na Ščavnici**, pridelen gorskemu topničarskemu polku št. 3, piše dne 8. aprila svoji sestri Ani Fras v Župetincih pri Sv. Antonu v Slov. goricah s karpatskega bojišča:

Ljuba sestra! Oh, kako naglo nam je potekel čas, ti mili dnevi velikonočni, katere smo morali letos ločiti drug od drugega obhajati. Udeležil sem se sv. maše kar tu na pokopališču blizu cerkvice, torej na prostem. Službo božjo je daroval č. g. vojni kurat ter imel po sv. evangeliju tudi nemško in češko pridigo. Veliki ta spomin, ko so pod nami že počivali naši sobrat-sotovariši, ki so že dali življenje za domovino, in mi nad njimi čuli in prisostvovali pri službi božji, oh, vedi, to je žalosten spomin na vojsko! Mnogo nagrobnih križev naznanja — da tu so tisti vrtovi, — ki spe mladostnih cvet, — razrušeni gradovi, — strašan je ta pogled! Oh, mnogi domači, ki so lansko leto skupaj v veseli družbi obhajali kot mož in žena, sinovi, bratje, sestre, sploh vsi, velikonočne praznike, so letos že mnogi možje in fantje obhajali Alelujo tam gor nad zvezdami pri nebeškem Jagnjetu, veseleči se, kajti angelj smrti jih je vzel iz naše sredine in zanesel tja, kjer ni nobenega sovraštva in preganjanja. Bog poravnava vse sovraštvo. Vem, da ste se Vi v domačiji tudi nas veliko spominjali, pa tudi teh dogodkov tisti, katerim je že izguba predragih naznanjena, vedo izgube ceniti. V duhu si lahko predstavijo sledečo kitico, ki pravi: Kje so tisti, ki so lani — še današnji dan veseli bli. — V zemlji so že pokopani, — Križ na grobu jim stoji!

Da, odprta noč in dan so groba vrata, vsak dan stojimo na braniku, gledavši smrti v oči, dokler nas morda ne pokosi.

Naznanjam Ti, da imamo od Velike noči prav gorke in prijetne dneve, čeravno je po tukajšnjih gorah tupatam še debel sneg.

Ali že kaj delate po vinogradih in poljih? Mislim, da je težko za delavce, ker so večinoma na drugih poljih, a domovina, kje si ti! Sedaj nam ni več tako hudo, zima, katere smo se bolj bali, kot šrapnelov in granat, je minila in za streljanje pušk in topov se dosti ne zmenimo več. Oh, koliki so vendar spomini! Veliki razgrajati-hudodelci so zdaj ponižani, posebno tisti, ki imajo ozeble noge. Velike so te sirote, ki se opirajo na palico in grede kakor berači. Glej, tako nas tepe šiba božja. Zahvaliti se imam presvetemu Srcu Jezusovemu, Srcu Marijinemu in angelju varuhu, da sem obvarovan že vseh teh hudih boleznih in sovražnih krogel. Sploh smo Slovenci, kakor je pokazala ta vojska, čile in čvrste narave. Ako Bog da, se še kdaj vidimo. Sedaj pa Te iz srea prav iskreno pozdravlja Tvoj brat Josip.

Marijino podobo držal nad glavo.

Andrej Kolednik, doma v **Gradišču** (pošta Sv. Barbara v Haložah), ki služi pri 9. kompaniji 87. pešpolka, piše dne 27. marca s severnega bojišča:

Na Jožefovo smo opravili spoved in drugi dan prejeli skupno sv. obhajilo. Imeli smo tudi slovensko pridigo. Ganljivo je bilo vse to v tujem kraju. Potem smo marširali en dan in eno noč. Dne 22. aprila smo zasedli kot rezervna nek grič in gozd. Takoj so nas začele pozdravljati ruske krogle. Hitro smo si skopali majhne luknje, čeravno je to v gozdu težavno. Ta dan ni bil nihče ranjen. Drugi dan pa je bil žalosten za našo 9. stotnijo. Okoli 9. ure začnejo padati šrap-

neli in granate, da se je tresla zemlja. Kakor strele so udarjale v našo sredino, da je kar padalo vejevje z dreves. V tem obupnem položaju se pripravim na najhujše. Namreč na smrt. Vzamem podobico Marije Bistričke ter jo držim nad glavo. Ni pretéklo pet minut, kar prileti šrapnel pol metra nad mojo glavo, odtrga debelo vejo z bora, katero je popolnoma zdrobil. Na mene je vrglo le nekaj prsti. Tukaj me je gotovo Marija rešila gotove smrti, ker drugače bi me bil šrapnel raztrgal. Žalostno je bilo, kako so na vsaki strani mene vzdihovali ranjeni tovariši. Ni trajalo dolgo, kar tudi mene zadene nesrečna šrapnelska krogla v hrbet, toda ne smrtnonevarno. Ranjen sem bil okoli poldneva; opirajoč se na svojega tovariša sem prišel v neko vas, kjer je bil naš zdravnik. Tudi v to vas so padale granate, ker so tukaj bili postavljeni naši težki poljski topovi, kateri so pošiljali smrt našim sovražnikom. Tisti večer smo se odpeljali proti Moravski. Vožnja je bila slaba, ker je bilo velikansko blato in pone cestne vozov in konj, na vlaku je bilo boljše. Po dvadnevni in dvenočni vožnji se pripeljemo na Moravsko v bolnišnico. Tukaj je imenitna postrežba ter lepo za nas skrbijo. Še enkrat na vse skupaj priskrene pozdrave Vaš Andrej.

Rusa sta se stepla za štruco kruha.

Anton Mom, ki služi pri brigadnem komandu št. 56 pri oddelku za metanje min, doma iz **Ješence** pri Framu, piše s severnega bojišča svojim domačim med drugim tudi to:

Denarja mi ni treba pošiljati, ker ga tako ne morem rabiti. Saj se v bojni črti tako nič ne dobi za denar. Stradati mi še ni treba. Zdaj so lepi dnevi pri nas in je že tudi precej toplo, kadar solnce sije. Slišali smo že tudi kukavico kukati, čeravno je tu in tam še sneg. Zdrav sem še tudi, hvala Bogu, če ravno sem prestal veliko hudega mraza. Prosim, pišite mi, kje je Berigečev Franc, če je še zdrav ali ne, ali če Flosov kaj piše. Klavžov Anton je bil ujet pri Dobromilu, Marinov Janez je bil ujet 25. marca ob 5. uri zjutraj, ko se je začelo daniti. Dobro, da ni bil Berigečev Franc zraven, bi ga bili tudi ujeli. Tudi meni se je skoraj tako zgodilo; so Rusi tudi dirjali za nami in kričali: „Roke gor, puško dol!“ Jas sem si pa rekel: Noge le tecite! Enega naših so bili Rusi ujeli. Imel je seboj štruco kruha. Rusa sta se začela tepsti za kruh, med tem jo je pa naš korenjak popihal. Mnogo pozdravov!

Mraz in ruska krogla.

Iz dunajske bolnišnice je pisal novinec **Franc Krajncič**, kateri služi pri domobranskem pešpolku št. 26, svojemu prijatelju Francu Prelogu v **Malivasi**:

Naznanjam Ti, da mi zdaj že hvala Bogu dobro gre. Samo desna noga me malo boli, kajti imam precej veliko rano od mraza. V Galiciji je bila že koncem novembra grozno huda zima. Jako veliko jih je v bolnišnicah, ki so jim prsti na nogah odpadli. Tudi meni so prsti na rokah tako zmrznili, da večasih nisem mogel niť puške držati. Pisal si mi, da želiš vedeti, kako sem bil ranjen. Bilo je tako: Rusi so nas z vso silo napadli in morali smo se umakniti in kopať nove okope. Ko kopljem, mi naenkrat prileti kos šrapnela in mi zlomi puškino cev. Jaz pa pridno kopljem naprej in zdaj me za hrbtom nekaj hudo speče in malo počti, ker Rusi imajo večkrat take patrone, katere so po mednarodnem pravu prepovedane. Kadar namreč krogla prileti na svoje mesto, zopet počti in naredi veliko rano. Kri se mi je vtila v usta in nos in takoj sem vedel, pri čem da sem. Nato sem se zgrudil in ležal precej dolgo v svoji krvi. Ranjen sem bil v pluća. Krogla mi je šla skoz in skoz in na prsni ven. Vojaki zdravniškega oddelka so me za silo obvezali in odnesli na obvezališče. Tam me je zdravnik zopet obvezal. Vojni kurat mi je podelil sv. poslednje olje; nato pa so me naložili na voz in odpeljali v bolnišnico v Šlezijo. Iskrene pozdrave!

Rusi nimajo korajže

Trenski vojak **Karl Bračko** piše svojim starišem v **Spielfeldu** s karpatskega bojišča:

Dragi oče in mati! Slovenski možje in mladenci, ki nas je cesar poslal zoper mogočnega sovražnika-Rusa, smo krepki, gotovo eni najbolj čvrstih in vstrajnih braniteljev Avstrije. Godi se nam še ne preslabo. Prestali smo že mnogo gorja in trpljenja, a Slovenec nikoli ne obupa. Udani v voljo božjo, prenašamo vse bridkosti vojne. Ruse pa tepemo, da je veselje. Mnogo suhih češpljev smo jim že poslali. Bil sem že nešteto krat navzoč, ko smo vojaki domačih slovenskih polkov ujeli po več sto Rusov. To vam je veselje, če zakliče Avstrijec Rusu: Roke kvišku! Udaite se! Posebne korajže se menda Rusi doma niso učili. Da ponekod napredujejo, je krivo le to, da jih je po tri do petkrat več kot naših. Pa upam, da se Rusom ne bo posrečilo prodreti dalje kot so sedaj.

Slovenska županstva — ne prezrite poziva „Slovenske Straže“ za loterijo v korist ubogim slovenskim otrokom, invalidom in udovam padlih junakov!

100.000 Rusov že ujetih.

Maribor, 11. maja.

Zmaga naših čet na severnem tojišču postaja vedno sijajnejša. Najprej so dobile naše čete od poveljnikov nalogo, da prebijajo rusko bojno črto v zahodni Galiciji ob Dunajcu in Biali. To se jim je tudi posrečilo, kakor smo že zadnjič poročali.

Ob enem so dobile naše karpatske čete pod slavnim poveljnikom generalom Borojevičem nalogo, da naženejo Ruse iz ogrske zemlje preko Karpat. Dne 7. t. m. je poročal naš generalni štab, da ni več nobenega oboroženega in svobodno dihaajočega Rusa na ogrskih tleh.

Sedaj tirajo naše čete iz zahodne Galicije in iz Karpat bežeče Ruse pred seboj ter so jih do danes, dne 11. maja, prignale do črte Sesučin (ob Visli), Dembica (ob Visloki), Frystok (ob Visloki), Krosno (o Visloki), Rymanow (severnoizhodno od Dukle), Baligrođ (severno-izhodno od Lupkova).

Do danes, dne 11. maja, je bilo ujetih 100.000 mož, zajetih 60 topov in 200 strojnih pušk.

Boj za goreče mesto Gorlice.

Mesto Gorlice, za katero so se vršili izredno srditi boji, je zadela usoda, kakor leta 1874, ko je mesto pogorelo do tal. Razlika je le ta, da so bile takrat granate težkih artilerijskih topov, ki so sipale od zahoda proti jugo-zhodu smrt in pogin na hiše in v ulice nesrečnega mesta. Prizor je bil grozen in veličasten obnem. Mesto je gorelo na vseh koncih in krajih, gromelo je na stotine topov in v zraku so sikale in pokale krogle in granate, da je bilo oglušiti. Češar niso razdejale granate, je uničil ogenj. Gimnazija, poslopje Sokola s krasno dvorano, nova cerkev z Madono Jana Stykasa ter večina zasebnih hiš je popolnoma porušena ali pa zelo hudo poškodovana. Istotako mestna hiša, kjer je napravil pred šestdesetimi leti lekarnar Lukasiwicz svoje prve poskuse, ko je vžil v kotel surovo olje in napravil iz njega petrolej, dokler se mu končno ni posrečilo iznajti prvo petrolejsko svetilko. Več petrolejskih izvirkov, mestna tovarna za žveplo in petrolejska čistilnica so bile v plamenu. V okolici mesta so istotako goreli kakor baklje vsi petrolejski izvirkvi. Voda in petrolej sta se stekala v reko Ropo. Na površini reke so plavale velike črne pege od petroleja, vlike pa rudeče pobarvane pege od krvi padlih bojnikov. Za krasna drevesa v mestnem parku ter za tisočletne hraste pred mestom so se bili najhujši boji. Uničen je tudi hrast, v katerega je izrezljal slavni poljski pisatelj Vinko Pol podobno Kristusa na križu. Nato so začele zapuščati tudi zadnje ruske čete goreče mesto. Postavile so se še enkrat v bran pri Koblaniki, ki je slovita božja pot s čudodelno Kržstusovo sliko, kamor romajo vsako leto o binkoštnih praznikih in na god sv. Mihaela tisoči pobožnih Poljakov in ogrskih Slovkov. Novo večje opirališče so našli Rusi še le na višinah Tatrovka—Lysagora in na 481 metrov visokem hribu Rekar. Južno od Gorlice so med tem prekoračile avstrijske čete v svarmliniji cesto Senkova—Malastov, ki pelje proti jugu do prelaza Koniečna. Rusko južno krilo se je začelo umikati in ker so ga naši huzarji odrezali od karpatske bojne črte, je viselo takorekoč v zraku. Zapustiti je moralo v vsej naglici ozemlje Dukelske kofline, katero si je priborilo s tako velikanskimi žrtvami. Razdalja od Gorlice do Koniečne znaša samo 32 in od Koniečne do Zborova 16 kilometrov, tako, da je moral ruski poraz pri Gorlicah uplivati neposredno na ruske postojanke ob reki Ondavi. Umikanje Rusov se je vršilo z vso naglico in ker ni prišlo nepričakovano generalu Borojeviču, je bil Borojevič na to pripravljen in je začel z vso silo pritiskati na bežeče Ruse. Vse ceste do železniške proge Jaslo—Sanok so bile polne umikajočega se ruskega trena in ruskih rezerv. Pri Zmigrodu so trčile skupaj ruske dukelske čete in zahodno-gališke čete. Zavladala je grozna zmešnjava, vse se je gnetlo, ruski vojaki so se bili s pestmi po glavah in marsikateri Rus je bil od lastnih vojakov zabuden z bajonetom. Kar naenkrat so začeli padati prvi strelji zasledujoče armade generala Makensena in v vrstah Rusov je nastala nenopisna zmešnjava. Skozi Duklo so v veliki naglici korakale številne ruske čete. Ruski korni poveljnik je v naglici zapustil grajščino grofa Mecinskija, v kateri je vladal toliko mesecev. Istotako naglo je moral zapustiti ruski armadni poveljnik Radko Dimitrijev mesto Jaslo, v katerem se je že čutil popolnoma domačega. Naši vrli vojakovi so zasledovali porazene in bežeče ruske čete ter ujeli na tisoče Rusov.

Rusi na begu.

Uničenje tretje ruske armade v Galiciji se nadaljuje. Zavezniške (avstrijske in nemške) čete se tako živahno gibljejo na vseh krajih in tako naglo prodirajo, da je premaganemu sovražniku nemogoče, celo v dobro pripravljenih postojankah se naši armadi uspešno zoperstavljati. Pri vsem tem se vedno bolj opaža, da imamo glede težke artilerije uspešno premoč nad sovražnikom. Naša težka artilerija prežene Ruse iz utrjenih postojank in tako zagotovi se večje uspehe prodirajoči infanteriji.

Če pogledamo na zemljevid, opazimo velikanske uspehe, ki jih je doseglo prodiranje združene avstrijske in nemške armade od nedelje dne 2. maja do nedelje dne 9. maja. Od mesta Tarnov se vleče bojna črta precej izhodno od Dunajca mimo mesta Jaslo in Krosno, gre potem severno mimo mesta Dukla in nato zopet v izhodni črti do Rymanovega. Vse ceste iz zahodnega dela Karpatov, ki so sposobne za vožnjo, so zasedene po napadajočih naših četah. Povsod, kamor pribežijo ruski oddelki iz Karpatov, tréjjo ob avstrijske ali nemške oddelke, ki Rusom zastavijo pot.

Vsa ruska armada, ki se je borila v Beskidih, t. j. zahodni del Karpatov, z vsemi svojimi topovi in trenom je sedaj tako obkoljena, da bo najbrž samo manjši njenim oddelkom omogočeno po stranskih potih zbežati čez gore pred našo armado. Velik del te ruske armade bo seveda izgubljen, kar je razvidno posebnost iz tega, ker se je naši deseti armadi dne 8. maja posrečilo veliko rusko kolono, ki je štela več tisoč mož, tako obkoliti, da zapovedujočemu ruskemu generalu ni drugega preostajalo, kot se udati. Naši zrakoploveci poročajo, da so vse ceste z vozovi in topovi tako zastavljene, da je Rusom beg zelo otežkočen. In poleg tega siplje naša artilerija na ruske kolone, ki v begu drviijo proti severo-izhodu, neprenehoma granate in šrapnele, kateri prizadevajo sovražniku velikanske izgube.

Vse zveze med Rusi so raztrgane in kakor brez cilja beži infanterija, kavalerija, artilerija in tren, vse med seboj pomešano, pred zasledovalci, kateri so bežečim Rusom trdno za petami. Zdi se, da so tudi čete, katere je rusko armadno vodstvo poslalo svojim poraženim kolonom na pomoč, zamotane v vrtnec umikanja. Rusko vrhovno vodstvo je vrglo močne čete prodirajočim zavezniškim armadam nasproti, da bi se jih ne moglo očitati, da je brezdelno opazovala prodiranje naše armade.

Dembica naša.

Dne 9. maja so avstrijske čete zasedle mesto Dembica (Dembica), ki leži v sredini pota med Tarnovom in Rzewowom ob železnici Krakov-Lvov. Dembica je izredno važno križišče. Naši so se po zavzetju Dembice močno utaborili tudi na spodnjem toku reke Visloka in silijo sedaj proti ozemlju reke San. V zadnjih 10 dneh smo zavzeli v zahodni Galiciji sledeča mesta: Gorlice, Grybov, Zmigrod, Tuhov, Tarnov, Sesučin, Baligrođ, Bukovsko, Krolik, Rymanov, Dukla, Krosno, Jaslo, Frystok, Dembica itd.

Naloga Borojevičeve armade.

Pri zasledovanju bežečega sovražnika ima armada generala Borojeviča, v kateri so po večini naši slovenski polki, zelo hvaležno nalogo, kar se o dosedanjih njenih borbah ne more reči. General Borojevič, ki je bil dosedaj vedno na najbolj nevarnem mestu, in ni imel pričakovati kakih sijajnih uspehov, ima sedaj izbornu priliko, da prizadene sovražniku občutne udarce. Sodelovanje vrle Borojevičeve armade bo kronalo uspehe in trude Makensenov armade. Naša III. karpatska armada, ki je letos prestala najhujše navale sovražnih valov, je že prekoračila zahodno karpatske gorske grebene in se po celi vrsti najsrdečjših bojev pripravlja, da prizadene sovražniku zadnji odločilni sunek.

Za Ruse je odprta sedaj le ena pot, po kateri lahko uidejo ali se prebijajo, to je smer proti severu. Povsod drugod bi bile ruske zadnje čete odrezane in bi se morale udati. Dočim na severu Makensenov čete zapirajo Rusom pota in ceste, pritiskajo od juga vedno močnejše kolone naše karpatske armade proti sovražniku, ki se z vso naglico umika ter se še zadnjikrat obupno bori na življenje in smrt. Naloga, katero je dobila sedaj naša Borojevičeva armada, je najlepše plačilo za vstrajnost, ki jo je pokazala v trpkih bojih mesca oktobra. Učinek sedanjih borb se je videl najbolj tedaj, ko se je moralo desno sovražnikovo krilo po hudih izgubah umakniti. Karpatska bojna črta po sovražniku ni več ogrožena, pač je postala strah ruskega središča.

Sedaj stojimo na gališkem bojišču pred zadnjo odločitvijo. Upati smemo, da ta odločitev ne bo kak navaden manever, ampak nam bo prinesla zmago v odprti bitki. Zavezniški armadi bosta kmalu zlomili zadnji odpor sovražne armade, ki je na gališki strani zahodnih Karpatov obkoljena, in bosta prisilili Ruse, da sprejmejo odločilno bitko. Oprostitev naše karpatske armade je v tej borbi izredno velike važnosti.

Grozen učinek avstrijskega prodiranja.

V prostoru med Zmigrodom in mestom Dukla so bili Rusi strašno tepeni. Posebno velike so bile žrtve ruske artilerije. Naša težka artilerija je z dveh strani, od severozahoda in juga, grozovito obstreljevala ruske postojanke. Od 12 ruskih baterij je ostalo samo 18 mož za boj sposobnih. V koflini pri višini Brlička je po končanem boju ležalo na stotine konj in mrtvih Rusov. Čreva so bila ovita krog vozov, potoček v dolini pa je izstopil iz struge, ker je bila ista vsa založena z mrtvimi Rusi, konji, razbitimi vozovi in topovi. Voda, ki je poplavila malo ravnicico med dvema hriboma, je bila blatna od krvi vavaj. Kri ubitih Rusov je napajala razkopane njive in travnike. Avstrijski zdravniški oddelek je pobral po končani bitki

nad 800 težko ter 900 lahko ranjenih Rusov. Dobro četrt ure daleč se je slišalo vpitje ubogih ranjencev in umirajočih. Vas, ki je štela 15 hiš, je bila s cerkvijo in šolo vred popolnoma uničena. Naši topovi so hiše, v katerih so se Rusi zavarovali pred puškinimi krogli, tako razstrelili, da ni ostala ne kamen na kamenu.

Pri mestu Dukla so imeli Rusi velikanske zaloge živeža za svojo karpatsko armado. Naši so se polastili 2800 glav goveje živine, kakih 8 vagonov leperžene in pšenične moke in 6 velikanskih založišč kruha. Vse te udarce je prizadela Rusom večinoma naša vrta Borojevičeva armada.

1500 topov.

Vojni poročevalec Roda Roda poroča svojemu listu, da je izvedel, da je bilo začetkom prodiranja zavezniškin armad v zahodni Galiciji v noči od 1.—2. maj na naši strani v boju 1500 topov, deloma največjega kalibra.

Ruska priznanja.

Iz Petrograda poročajo: V četrtek dne 6. t. m. objavljeno vladno poročilo pravi: V Galiciji trajajo še boji ob Visli do Karpatov od 1. t. m. naprej. Ob Dunajcu so bile naše čete prisiljene se umakniti pred močnim artilerijskim ognjem sovražnikov na desni breg. Ob Biali v okrožju Dukla, Tarnova in Gorlice je sovražnik uničujoče obstreljeval naše pozicije. Vsled nastopa velikanskih sovražnih moči se je posrečilo sovražnikom prvič prekoračiti dosedanje karpatsko fronto. V smeri proti Stryju so se vršili posebno pri Holowiezki hudi boji. Za višine, ki obvladujejo zadnje prometne zveze, so se vršili trikrat obupni boji.

Čete iz Galicije in Karpatov se pozdravljajo.

Navdušenje, ko so zavzele naše in nemške čete Gorlice, je bilo nepopisno. Vriskajoč in pevaajo so čete napadale naprej. In navdušenje je doseglo višek, ko so krdela iz zahodne Galicije zagledale naše od juga iz Karpatov prihajajoče čete. Zmagovalci so korakali naprej, mimo njih pa so že odvajali velikanske množice ruskih ujetnikov, ki so morali sami odvažati zaplenjene topove in strojne puške.

Rusi se umikajo iz Bukovine.

Ogenj avstrijskih baterij na ruske postojanke ob Dnjestru je bil tako uspešen, da je povsod opaziti uspehe avstrijskega obstreljevanja. Za Ruse je postal položaj tako neugoden, da so že odstranili pri Bojanu vse čolne. Vsako noč spravljajo Rusi cele vozove streliva proti Bukolini, odkoder grede potem dalje v sredino Rusije.

Pogovor z generalom Kusmanekom.

Ruski listi objavljajo pogovor nekega časnikarja z junaškim braniteljem Przemysla, generalom Kusmanekom, dne 20. aprila in ki se sedaj nahaja v Nižjem-Novgorodu.

Časnikar piše: General Kusmanek je govoril mirno in določno. Rekel je: Nesreča za Przemysl je bila, ker je bil prvokrat otef. Avstrijske čete, ki so takrat ukorakale v trdnjavo, so porabile veliko množino živeža, ki se je nahajal v trdnjavi in čas med prvimi in drugim obleganjem je bil veliko prekratek, da bi se bile mogle nadomestiti uporabljene množine živeža. Trdno sem prepričan, da bi se bila trdnjava, če bi obleganje ne bilo prekinjeno, držala eno celo leto in še delj. Razmere v trdnjavi so bile take, da bi Przemysla sploh ne bilo mogoče zavzeti z orožjem.

Na severnem Ruskem.

Nemci so zavzeli važno rusko pristanišče Libava ter zajeli mnogo vojnega plena. Libava je najboljše rusko pristanišče, ker tamkaj morje celo zimo ne zamrzne. Pri Mitavi so se morali nemški oddelki umakniti zelo močnim ruskim četam.

Povsod pripravljani.

V listu „Oesterreichische Volkszeitung“ piše visok častnik: Naša južna armada je pripravljena, da lahko vsak čas udari. Vojaštvo je sedaj spočito in je izbornu izvežbano. Cela meja proti Srbiji in Črnigori je dobro utrjena in nobenemu sovražnemu oddelku se ne more posrečiti, da bi prestopil na našo zemljo.

Italijanske torpedovke v Baru.

Iz Petrograda se javlja: List „Birževija Vjedomost“ poročajo iz Cetinja, da ste v pristanišču v Baru usidrani dve italijanski torpedovki, ki imate nalogo, da ščitite italijanske interese. Ti ladji ste pa neposredno tudi v zaščito našega sovražnika, Črne gore.

Delovanje naših letalcev na jugu.

Iz vojnega častnikarskega stana se poroča: Iz sovražnih dežel prihajajo neprstanne vesti, da mečejo avstro-ogrski letalci na razna neutrjena črnogorska mesta bombe, ki so že mnogo žen in otrok ubile. Te vesti so izmišljene. Bojno delovanje naših letalcev se omejuje na neobhodno potrebno obrambo, ki se mora izvršiti, kadar gradi sovražnik baterije ali pa izkrcava vojno gradivo.

Boji za Belgijo.

Ne da se tajiti, da Nemci v Belgiji polagoma, a nevzdržno napredujejo. Njihovi uspehi pri mestu Ypern so znatni. Kot odgovor na avstrijsko-nemške zmage v zahodni Galiciji so Francozi s širimi novimi armadnimi zbori napadli Nemce na severnem Francoskem pri mestu Lille. Nemci poročajo, da so te napade skoraj povsod srečno odbili.

Boj za Dardanele.

Odkar so se dne 25. aprila izkrcali na evropskem obrežju Dardanel francosko-angleške čete, se vršijo neprestano spopadi med Turki in izkrcanimi četami. Izgube Francozov in Angležev so velike, vendar se Turkom še ni posrečilo, jih popolnoma poraziti in pregnati. In Turkom preti že nova nevarnost. Precej zanesljiva vesti iz Odese zatrjujejo, da je treba računati s tem, da se bodo Rusi že v prihodnjih dneh poskušali izkrcati ob Bosporu. Za izkrcanje določene čete — okrog 6 divizij, skupaj kakih 100.000 mož — se baje že nahajajo na ladjah v pristaniščih v Odesi in Sebastopolu. Vse te ladje pa so že pripravljene na odhod.

Kaj je z Italijo?

Razmerje, ki se je razvilo med Italijo in Avstrijo ter Nemčijo, je postalo zelo resno. — Razporejenost italijanskega prebivalstva je vsled rovanja za vojsko navdušenih strank postalo zelo razburjeno, kar je položaj le obremenilo. Vendar še danes, dne 11. maja, ko to pišemo, ni izginilo vsako upanje, da se v Italiji nevihta poleže. Dunajski list „Wiener Allgemeine Zeitung“, ki stoji v zvezi z našim zunanjim ministrstvom, piše: Bilo bi popolnoma napačno, ako bi si prikrivali važnost in resnost gibanja, ki je nastalo med italijanskim narodom. To gibanje je doslej sedaj, kakor se zdi, višek, in nevarnosti ne smemo tajiti. Toda trdno zaupamo, da se bo italijanski vladi posrečilo, to gibanje zaveziti. — To razburjenje italijanskega prebivalstva je tako veliko, da je moral ministrski predsednik izdati na podrejenih oblastih ukaz, naj ne dopuščajo nobenih izgredev proti tujcem. Mnogo Avstrijcev in Nemcev je odpotovalo iz Italije.

Zarota proti turški vladi.

Carigradski listi pišejo, da so možje iz trozvezje, staroturkov in Grčije zvarili zaroto proti sedanji turški vladi. V zmešnjavi bi se sovražniki z lahkoto polastili Carigrada in Dardanel.

Japan in Kitaj.

Kitajska vlada je odgovorila, da bo izpolnila vse stavljene zahteve Japonske. S tem je spor rešen.

strelji usmrtili ali ranili več potnikov. Na ladji je bilo 188 Amerikancev, 956 angleških podanikov in 109 oseb drugih narodnosti.

Časnikarski urad poroča, da je bilo za vsem rešenih 658 oseb, na suho so pa spravili 45 mrtvih trupel. Na parniku je bilo 2160 oseb.

Neuradno se javlja, da je umrlo v mestu Queenstowne 22 oseb, katere so spravili iz rešilnih čolnov na suho. Od častnikov se je rešil le same kapitan Turner.

Od potnikov prvega razreda se jih je rešilo le prav malo. Sodi se, da so bili potniki mnenja, da se parnik ne bo potopil, vendar se je potopil v 15 do 20 minutah. Trije ribiški parniki so pripeljali v pristanišče 100 utopljenih potnikov „Lusitanie“. Med potniki drugega razreda so bili tudi trije Nizozemci.

Za svarila se niso zmenili.

Potopljeni parnik „Lusitania“ je bil, kakor vsi angleški trgovski parniki, oborožen s topovi. Vrhovega je imel parnik na krovu večjo množino streliva in vojnega gradiva. Parnikovi lastniki so si morali tedaj biti v svesti, v kakšno nevarnost so spravili svoje potnike. Oni sami so torej odgovorni za vse to, kar se je moralo zgoditi. Nemci niso ničesar opustili, da bi ne bili svarili opetovano in na najodločnejši način. Nemški poslanik v Vašingtonu, grof Bensdorff, je še dne 1. majnika v javnem naznanilu opozarjal na to nevarnost. Angleško časopisje se je takrat rogalo temu svarilu in se je sklicevalo na angleške vojne ladje, ki ščitijo promet na Atlantskem morju.

Zmešnjave na ladji.

Potniki pripovedujejo, da sta bila dva podmorska čolna, ki sta napadla „Lusitanijo“. En torpedo je zadel v strojne prostore, drugi v sprednji ladjin del. Vsled nastalih plinov so nekateri potniki izgubili zavest. Vsled razpoke so bežali potniki na krov. Ko se je začela ladja pogrezati, nastala je zmešnjava. Deset rešilnih čolnov so takoj spustili v morje. Mnogo potnikov si je priskrbelo rešilne pase, ž njimi skočili v morje ter se obdržalo nad vodo.

Žrebanje velike loterije „Slovenske Straže“ v korist ubogim otrokom, vdovam in sirotam padlih junakov in invalidom že meseca maja. Takoj kupite srečke!

Razne novice.

* **Naročajte, podpirajte!** Splošno se nam zatrjuje, da so naši naročniki s „Slovenskim Gospodarjem“ letos posebno zadovoljni. Prinašamo zanesljiva poročila o vojnih dogodkih, zanimiva pisma slovenskih vojakov in novice iz domovine ter razne važne gospodarske članke in drobničice. Prosimo naše prijatelje, da nas podpirajo. Sporočite nam vsako važnejšo novico in vsak dogodek, ki bi zanimal širšo javnost. Ne odlašajte s poročanjem več dni ali celo nekaj tednov, ko že novica ni več novica, ali pa so jo prinesli že tuji listi. Poročajte takoj! Ob enem pa tudi prosimo naše naročnike, da nam pošljejo dolžno naročnino. Izdajanje lista je združeno z velikimi stroški, ker se je papir, druga tvarina in delavec zelo podražili. Zbirajte pridno tudi nove naročnike. „Slovenski Gospodar“ stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. — Denar se pošlje na naslov: Upravništvo lista „Slovenski Gospodar“ v Mariboru.

† **Alojzij Haubenreich.** V četrtek, dne 6. maja, je nenadoma preminul č. g. Alojzij Haubenreich, knezoškofijski duhovni svetovalec in ekspedient v kn.-šk. pisarni. Zjutraj je še prišel zdrav v pisarno, kmalu mu je postalo slabo in ob 1/2. uri popoldne je izdihnil svojo blago dušo. Pokojnik je bil rojen dne 30. maja leta 1852 v Mariboru. Kaplan je bil je pri Sv. Martinu pri Vurbergu, Sv. Petru niže Maribora in pri Sv. Marjeti niže Ptuja. Od 1. majnika 1894 do 31. avgusta 1901 je bil knezoškofijski računski revident, od 1. septembra 1901 do njegove smrti pa ekspedient v knezoškofijski konzistorijalni pisarni. Dne 25. marca 1904 je bil imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovaleca. Rajni je bil svoj čas več let urednik lista „Südsteirische Post“. Bil je vzor duhovnik, njegovo prijateljstvo zvesto in odkritosrčno. Pogreb se je vršil v soboto dne 8. maja popoldne ob ogromni udeležbi. Svetila pokojniku večna luč!

Hrabrost ogrskih Slovencev. Časopis ogrskih Slovencev „Novine“ poročajo: „Pohvalnost 83-ga pešpolka. Naš pešpolk se je 34 dni junaško boril v Karpatah i vredno zaslužilo častno ime „Železen dandar“ i trojno pohvalnost od strani poveljništva.“

* **Vojno posojilo.** Med inserati prinašamo vabilo c. kr. finančnega ministra, da se podpisuje davka prosto 5 in pol odstotno avstrijsko vojno posojilo. Naš c. kr. namestnik pa je izdal poziv na prebivalstvo Štajerske, v katerem v oglaševanih besedah vabi, naj vsakdo podpiše drugo vojno posojilo. „Podpišite vsi drugo vojno posojilo! Naj vidijo naši sovražniki, da se strinjajo naše sijajne zmage z močjo celega ljudstva in se sramotno uniči njihov hudobni naklep, da naše armade zastoj zmagujejo, ker jih ne moremo vzdrževati močne. In kdor še premišlja in pomišlja, naj misli na naše sinove in očete v vojski.“

* **Podpisovanje drugega vojnega posojila.** Ob priliki podpisovanja prvega vojnega posojila se je iz-

„Lusitania“ potopljena.

Krog 1400 človeških žrtev.

Novo, strašno žrtev je zahtevala sedanja vojna, žrtev, ki je podobna oni, ki so jo zahtevale naravne sile ob prvi vožnji veleparnika „Titanic“. Kakor se uradno poroča, je 7. maja, nekoliko po 2. uri popoldne na višini Kinsale ob južni irski obali neki podmorski čoln torpediral veliki potniški parnik „Lusitania“ družbe Cunard in ga potopil. Natančnega števila oseb, ki so se nahajale na ladji, se doslej še ne ve, kakor tudi ne natančnega števila rešenih. Različna poročila se vjemajo le v toliko, da je bilo na „Lusitaniji“ krog 2000 oseb (posadke in potnikov) in od teh je rešenih 600. Človeške žrtve bi torej znašale krog 1400 oseb.

Kako je bil parnik nastreljen.

Bil je jasen, miren in solnčen popoldan, ko so torpedi zadeli ladjo. Večina potnikov še je komaj odjutrkovala in stala na krovu, ko se je naenkrat zapazila bela črta, ki se je v modri morski vodi bližala ladji. Potem strašen pok, vsa ladja se zaziblje in obrne. V tem je priletel drug torpedo. Ladja se nagne na stran in v 20 do 25 minutah izgine v valovih. Vsi čolni se niso mogli več spustiti v morje, ker je bila ladja že preveč nagnjena. Nekateri so za trenutek videli podmorski čoln. Toda kmalu je zopet izginil pod vodo in se ni več prikazal. Vsi, ki so se rešili, pripovedujejo, da so se potniki in uslužbenci prestopanju v rešilne čolne obnašali nenavadno mirno. Ženske in otroke so pustili najprej v čolne. Ko se je parnik potopil, potegnil je s seboj v vrtnice pet rešilnih čolnov. Pred potopom jih je mnogo skočilo v morje. Tudi te je vrtnice potegnil seboj, ako se jim ni posrečilo, oprijeti se kakega plavajočega hloča. V Londonu so se odigravali srce pretresujoči prizori. Žene so iskale svoje može, matere svoje otroke. V Ameriki se hudujejo nad Angleži, ker ladje kljub nemškemu svarilu ni spremljale nobena torpedovka.

Še eno poročilo o potopu.

Časnikar Cooper iz Toronta, ki se je rešil pri potopu parnika, opisuje potop „Lusitanie“ sledeče: Ko se je parnik približal Irski, je posadka ostro opazovala morsk gladino. Pogovarjal sem se s prijateljem, ko smo hipoma zapazili nad morsko gladino poveljni mostovž podmorskega čolna v daljavi 1000 jardov (1 jard = 3 čevlje). Bilo je ravno ob 2. uri popoldne. Kmalu nato smo videli belo penečo črto torpeda na morsk gladini. „Lusitania“ je bila zadeta na sprednji strani. Pok razstrelbe je bil močen. Deli odtrgane ladje so zleteli v zrak. Kmalu nato je udaril drugi torpedni strel ob ladjo, ki se je nato nagnila na stran. Posadka ladje je takoj začela z rešilnim delom, da spravi potnike v rešilne čolne. Vse se je vršilo v redu. Sestletna deklica me je prosila, da jo rešim.

Spravil sem jo v rešilni čoln, bojim se pa, da so utonili njeni stariši. Jaz sam sem stopil v zadnji čoln. Nekaj čolnov niso več mogli spraviti v morje, ker se je parnik že preveč nagnil na eno stran. V drugem razredu se je nahajalo mnogo žensk ter okrog 40 otrok v starosti do enega leta.

Čeprav ni mogoče navesti natančnih števil, je vendar ugovorljivo, da je bilo rešenih več kakor 600 oseb. Kakor se sliši, je utonil tudi ameriški milijarder Vanderbilt. Rešenci pripovedujejo, da so torpedni

kazalo kot zelo neprilčno, da so vlagatelji hranilnic, posojilnic in drugih denarnih zavodov podpisovali vojno posojilo s tem, da so za poravnavo podpisane zneska izročili svojo vložno knjižico. Kdor se misli udeležiti podpisovanja pri drugem vojnem posojilu, stori najboljšo, če ga podpiše pri tistem zavodu, kjer ima naložen svoj denar. S tem se prihrani zamudno pošiljanje vložnih knjižic od zavoda do zavoda, kar povzroči obilo nepotrebnega dela, podpisovatelju pa prizadene precejšnje stroške. Tudi pride vlagatelj potem veliko poprej v zopetno posest svoje vložne knjižice.

Kupujte srečke Slovenske Straže! Skrajni čas je, da se po vseh slovenskih krajih razvije najživahnije kupovanje srečk Slovenske Straže v Ljubljani. Zrebanje je že maja mesca. Ker velja srečka samo 1 K, naj bi v vsakem kraju plemeniti možje takoj opozarjali ljudstvo na namen tega podjetja Slov. Straže, ki bo čisti dobiček dala v korist ubogim otrokom, sirotam in vdovam padlih vojakov in invalidom. Treba je hitrega dela, da bo uspeh časten za nas vse! — Kdor si naroči srečko po pošti v prodajalni Cirilove tiskarne v Mariboru, naj priloži za pošiljatev 20 vrn. v znakah.

Iz sodnijske službe. Sodnik dr. Anton Pernat je premeščen iz Vranskega v Lož na Kranjsko.

Iz učiteljske službe. Irma Šeligo, stalna učiteljica pri Sv. Rupertu v Slov. gor., je napravila dne 1. majnika t. l. v Mariboru izpite za meščanske šole v slovenskem in nemškem jeziku.

Iz pošte. Poštni pristav Anton Serapin v Celju je imenovan za poštarja prvega plačilnega razreda v St. Lenartu v Slov. goricah.

Cerkvene novice. Sv. birmaj v ptujski dekaniji: Hajdin dne 3. julija, Ptuj, mesto, 4. julija, Ptuj, okolica, 5. julija, Sv. Lovrenc v Slov. gor. 6. julija, Sv. Marjeta niže Ptuja 7. julija in Sv. Marko pri Ptuj 8. julija. V gornjegrajski dekaniji: Solčava dne 20. junija, Luče 22. junija, Ljubno 23. junija, Gornji grad 23. junija, Nazaret 24. junija, Rečica 26. junija, Mozirje 27. junija. V ostalih župnijah bo kanonična vizitacija po gosp. dekanu.

Opomin za botre. Nek dušni pastir v Slov. goricah nam piše: Bliža se čas sv. birme in botri skrbno premišljujejo, kaj bi kupili svojim birmancem za darilo. Botri, ne pozabite, da je vojni čas! Ne tratite denarja za brezpomembne reči! Kupite svojim birmancem rajši koristen molitvenik, ki je pripravljen za našo Skofijo. In taka molitvenika sta: „Sv. opravilo“ in „Priatelj otroški“. Oba se dobata v domači tiskarni sv. Cirila v Mariboru v raznih cenejših in dražjih, a vedno lepo vezanih oblikah.

C. g. Ernest Terstenjak, c. in k. vojni kurat in profesor, je bil radi svojega hrabrega in požrtvovalnega vedenja pred sovražnikom odklikovan v vojaško-duhovnim zaslužnim križcem na belo-rudečem traku. Č. g. Terstenjak je nastavljen kot aktiven profesor na c. in k. kadetni šoli v Inomestu in je brat g. Leona Terstenjak, c. kr. sodnega kancelista na Brdu, sedaj narednik pri črnovojniškem oddelku 27-2. Odklikovanec je takoj po izbruhu vojske odrinil na bojišče, kjer se nahaja neprenehoma že celih devet mesecev. Požrtvovalnemu duhovniku častitamo!

Dunajčani prosijo za mir. V nedeljo dne 9. maja je Zveza krščanskih mladenk-služabnic priredila veliko procesijo v romarsko cerkev Matere božje v Kaargrabén. Pobožnost je bila določena za doseg m. ru. — Dne 6. maja pa se je 10.000 dunajskih žen, mož in mladeničev udeležilo procesije za mir. Procesije so se udeležili: dunajski župan, podžupani, mestni svetniki, nadvojvodinja Elizabeta, več ministrov, knezov, grofov ter mnogo drugih odličnih oseb. Pridigoval je sam kardinal dr. Piffl. Celo visoki gospodje so glasno molili sveti rožni venec.

Odklikovani slovenski vojaki. Srebrno hrabrostno kolajno prve vrste sta dobila računski podčastnik Jožef Magdič in korporal Jožef Malajnar od 26. domobranskega pešpolka; srebrno kolajno druge vrste so dobili: Četovodji Avgust Bernhard in Martin Rojko ter korporali Jožef Zelezinger, Alojzij Muršič in Fr. Vindiš, narednik Franc Gračner, korporali Lovro Lorger, Alojzij Anderlič, Jernej Kožuh, Ivan Andrešek, Ivan Škof, Jožef Klampfer, Alojzij Ritonja, Fr. Šauperl, Jožef Postružnik in Jakob Vaupetič, frajtraj Karl Podbregar, Matija Vodišek, Jožef Gazolt ter pešci Ignacij Arcet, Ivan Deželak, Franc Kordon, Franc Lubej, Jožef Laufer, Anton Kenc in Bernhard Mesarič, vsi od 26. domobranskega pešpolka.

V Gradcu umrli slovenski vojaki. Od začetka vojske do 1. majnika so umrli v graških bolnišnicah ti-le slovenski vojaki: Spindler Andrej, trenski vojak iz St. Jurija v Slov. gor., na vnetju trebušne mrene; Žganjar Friderik, rezervist iz St. Bolfenka pri Ptuj, samomor; Hernko Jakob, rezervni poročnik, učitelj v Dramljah, na legarju; Flis Jakob, pešec 26. deželnoobrambovskega pešpolka, iz Skofjevasi pri Celju, na izkrvavljenju; Germovšek Jurij, poddesetnik 87. pešpolka, iz Globokega pri Brežicah, na legarju; Martinčič Alojz, pešec 97. pešpolka iz Vremške pri Postojni, na srčni napaki; Krofič Franc, sanitetni vojak iz Svečine pri Mariboru, na srčni kapi; Geršovnik Jakob, trenski vojak, iz Lembaha pri Mariboru, na jetiki; Vugec Mihael, pešec 87. pešpolka iz Sv. Barbare v Halozah na vnetju možganske mrene; Šerbela Maks, pešec 4. deželnoobrambovskega pešpolka, iz St. Jakoba v Slov. gor., na jetiki; Klenovšek Jožef, pešec 27. deželnoobrambovskega pešpol-

ka, iz Loke pri Zidanem mostu, zmrzle noge; Trontelj Jožef, pešec 17. pešpolka, iz Sentjurja pri Grosuplem, na vnetju možganske mrene; Lah Janez, desetnik 27. pešpolka, nadučitelj v Razboru pri Slov. Gradcu, na zastrupljenju; Kotnik Anton, korporal 20. lovskega voda, iz Veržeja, na legarju; Kraner Jan., pešec 3. deželnoobrambovskega pešpolka iz St. Jakoba v Slov. gor., na legarju; Kraner Ignacij, pešec 30. pešpolka, od Sv. Trojice v Slov. gor., na legarju; Klemenčič Martin, pešec 26. deželnoobrambovskega pešpolka iz Murščka, na vnetju možganske mrene; Veber Franc, pešec 47. pešpolka, iz Račja pri Mariboru, na vnetju možganske mrene; Pleše Anton, pešec 30. pešpolka, iz Podgorja pri Slovenjgradcu, na vnetju prsne mrene; Bajc Jožef, pešec 17. pešpolka, iz St. Petra pri Novem Mestu, na vnetju ledvic; Virant Radislav, prapr. brščak 27. pešpolka, iz Ljubljane, na izkrvavljenju.

Pozdrav iz azijskih puščaj. Č. g. Friderik Horvat, župnik pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, je dobil te dni od svojega brata Jankota Horvata, veleposelnika v Cvetkovic pri Veliki Nedelji, sedaj ruskega ujetnika, sledečo dopisnico: Dragi brat, sestri, žena in otrok! Sprejmite srčne pozdrave iz azijskih puščaj; od Samare se že danes četrti dan vozimo po puščavah. Zdravi smo. Za par dni pridemo na stalno mesto, tedaj dobite naslov. Naznani domov in sestri. Sprejmite srčne pozdrave! Janko Horvat in Blaž Megla iz Cvetkovec, Ivan Zelenik in Peter Magerič iz Moškanje. — Imenovani so bili že od začetka vojske med trdnjavo posadko v Przemyslu.

Mrtvi se oglašajo. Alojz Seršen, trgovec in gostilničar v Veržeju, c. in kr. četovodja, ki so ga smatrali mnogi že za mrtvega, se je oglasil z dne 8. aprila iz ruskega ujetništva. Nahaja se tačas v mestu Kaahka v Turkestanu, Osrednja Azija. Poroča svoji soprogi, da je zdrav, da mu more pisati slovenski, pozdravlja domače in kliče: Na veselo svidenje! Bog Slovenca res nikdar ne zapusti!

Pogrešajo se: Filip Gutounig, domobranski pešpolk št. 4 1-5, vojna pošta št. 48. Odgovor na Marijo Gutounig, pošta Guštanj, Koroško. — Anton Letonja, lovski bataljon št. 20, 1. stotnija, vojna pošta št. 73. Naznanilo starišem Lizi in Vidu Letonja, v Gračičah št. 60, Sv. Barbara v Halozah. —

Podpora za težko ranjence, za vdove in otroke padlih vojakov. V jeseni lanskega leta so se pobirali v celi deželi darovi za božična darila, ki so se poslala vojakom na bojišče. Darovi so bili tako obilni, da je preostalo okrog 200.000 K. Dotični odbor v Gradcu je sklenil, da s tem denarjem podpira ubožne vdove, otroke in invalide štajerske dežele, da bi se prizadetim s hitrimi podporami olajšala beda. To podporo dobijo vsi tisti, za katere ne zadostujejo državne podpore med vojno, dokler se ne zvišajo doneski od strani države postavnim potom za toliko, da zadostujejo za oskrbovanje dotičnih oseb. Odbor torej podeljuje podpore tudi tistim, ki že imajo državno prekrbo, ki je pa v mnogih slučajih premajhna. Vdove in invalidi se naj obračajo s prošnjami na odbor v Gradcu pod naslovom: „Steirischer Witwen-, Waisen und Invaliden-Kriegsschatz“, Gradec, Sporgasse 29.

Kam se pošiljajo prošnje za oprostitev od črnovojniške službe. Na uradnem mestu smo izvedeli, da se prošnje za oprostitev črnovojnikev od vojaške službe ne vlagajo na okrajna glavarstva, ampak na vojaško poveljstvo v Gradcu. Naslov je: „K. u. k. Militär-Kommando, Gradec.“

Vpoklic novih črnovojniških letnikov. Ker se je odredilo novo prebiranje črnovojniških zavezancev vseh mlajših letnikov, se bo vpoklic novih črnovojniških letnikov (18., 43.—50. leta) zopet zelo zavlekel.

Krave mlekarice se ne smejo klati. Ministrstvo je že dne 23. decembra 1914 odredilo, da se breje krave in svinje ne smejo klati. Dne 9. t. m. pa se je to določilo razširilo tudi na krave mlekarice in sploh za plemenske krave. Kdor hoče kako tako kravo prodati mesarju, mora imeti za to uradno dovoljenje. Ob enem je ministrstvo odredilo strožja določila glede klanja telet in mlade živine. Teleta se smejo prodati mesarjem le tedaj, ako niso za plemo: svinje pa se pod težo 50 kg sploh ne smejo zaklati. Županstva so dobila te dni natančna navodila, kako se imajo v tem oziru ravnati.

Meso se sme prodajati samo pet dni v tednu. Dne 9. maja je izšla ministrska odredba, katera določa, da se odlej sme surovo in kuhano meso prodajati samo pet dni v tednu. V poštev pride v tej odredbi goveje, teleče, svinjsko in kuretinsko meso. Prodajati pa se sme ta dva dni drobnina: zelodec, jetra, pljuča, ledvice, možgani itd. Prodajati se smejo tudi ribe, vse vrste perutnine razun kuretine, ovčje meso in divjačino.

Odredba gleda nakupa in prodaje živine. Mariborsko okrajno glavarstvo je sporazumno z mestnim magistratom v Mariboru izdalo sledečo odredbo: Nakupovanje klavne goveje živine po prekupcih, mešetarjih ali enakih osebah je po celem mariborskem, političnem okraju, kakor tudi v mestnem okolišju prepovedano. Klavno živino smejo nakupovati samo osebe, ki imajo tozadevno dovoljenje (posebne nakupovalne izkaznice) od vojaške oblasti, kakor tudi mesarji, ali njih pomočniki. A tudi te osebe morajo imeti za nakup živine potrebno dovoljenje od magistrata ali okrajnega glavarstva. Posestnikom je prepovedano — prodajati klavno živino nakupovalcem, ki se ne morejo izkazati v uradnim dovoljenjem. Nakupovanje

plemenske in vozne živine na domu živinorejcev je za mešetarje in druge živinske barantače prepovedano. Plemensko in vozno živino smejo nakupovati samo osebe, ki rabijo živino za svoja gospodarstva. Nakup te živine na živinskih sejmih v svrhu naprejprodaje je za vse one osebe prepovedan, ki niso v to o-ravičene in nimajo hlevov, ki so uradno priznani kot sposobni za tržno živino. Prašiči, ki ne tehtajo 50 kg žive teže, se ne smejo zaklati in tudi ne mesarjem prodajati. Izvzeto je le klanje v sili. Kdor se ne bo držal teh odredb, se bo kaznoval po § 11 z zaporom. Te odredbe stopijo takoj v veljavo.

Zapisovanje bakrenih kotlov. Zadnje dni se je vršilo po deželi zapisovanje bakrenih kotlov. Odredba, ki naroča županom to popisovanje, ni popolnoma jasna in radi tega so po mnogih krajih zapisovali poleg žganjarskih tudi kotle, ki se rabijo za kuho svinjske klaje. Ljudje so se vznemirjali radi tega. Naše uredništvo je vprašalo na mariborskem okrajnem glavarstvu, kaj je na tem. Zatrnilo se nam je, da se morajo zapisovati samo žganjarski kotli in nikakor ne kotli, ki se rabijo za kuho svinjske klaje (§ 2 tozadevne vladne naredbe).

Drago seno. Zadnje dni se je cena senu in otavi zelo dvignila. Na Dunaju se plačuje seno celo po 14 do 15 K 100 kg.

Na Dunaju mešajo h krušni moki kostanjevo moko in zdrob konjskega fižola ali graha (boba). Za kostanjevo moko se plačuje 100 do 105 K 100 kg, fižolovo pa 39 K.

V Pragi stane 1 kg govedine 3 K 20 v do 4 K 40 v, svinjsko pa 4 K 60 v do 5 K 20 v.

Zapora ovsna na Češkem. Češko namestništvo je zopet opozorilo vsa glavarstva, naj z odločnostjo gledajo na to, da se z ovsem varčuje. Kar ovsna preostaja, se mora oddati vojni upravi, ki ga nujno potrebuje. Konju se sme na član položiti le 3 kg, računi se naj do konca septembra. Vrhutega se sme obdržati oves za seme.

Apno zadostuje za škropljenje zoper peronosporo? L. 1885 je goriška kmetijska družba poslala svojega tajnika Velikonjo v italijanski vinorodni kraj Tezze pri Conegliano v pokrajini Trevizo, da prouči uspešno škropljenje tamošnjih vinogradov z apnenim beležem zoper peronosporo. Vinogradniki bratje Bellussi so namreč v svojih vinogradih uspešno škropili zoper peronosporo s samim apnenim beležem brez primesi bakrene galice ali kakega drugega sredstva. Velikonja se je vrnil na Goriško kot navdušen pristaša tega škropljenja. Na Goriškem se je kmalu nato splošno upeljalo škropljenje s kislim apnenim beležem. To je razvidno predvsem iz letnega poročila goriške kmetijske družbe (septembra 1885). Iz tega poročila je posneti, da se lahko s popolno sigurnostjo škropi zoper peronosporo z apnenim beležem. Belež se sledeče napravi: Na 100 litrov vode se vzame 2½ kilograma ugašenega apna, katero se mora dobro precediti in vsakokrat zmešati. S tem beležem se trta škropi 5 do 6krat na leto. Goričani so še le pozneje začeli primešavati k temu beležu nekaj galice. Pri današnjih razmerah bi se dobro izplačalo poskusiti škropiti vinograde na ta način. — Tako poročajo te dni razni listi. Ali je to sredstvo res uspešno zoper peronosporo, ne prevzamemo nobene odgovornosti.

Odredba glede spraviljanja sena. Poljedelsko ministrstvo je izdalo odredbo, katera določa, da se mora letos z veliko skrbjo spravljati seno in izrabljati pašnike v korist prebivalstva. Vsak poseznik je dolžan, da izrabljuje vse pašnike, travnike in planine s košnjo ali pa s pašo. Žetvene komisije morajo skrbeti, da se za posestvo, kjer radi mobilizacije manjka možkih delavskih moči, poskrbijo delavci za spraviljanje sena, oziroma da se vsak poseznik kosček sveta izrabljuje za pašnik. Ako bi poseznik kakega zemljišča v določenem roku ne spravil sena, se lahko kosnja brezplačno izroči občini, katera sme seno sama zase uporabiti ali pa ga izroči komu drugemu. Poljedelsko ministrstvo želi, da se letos vsaka trava in vsak kosček zemlje izrabljuje za krmo živine oziroma za pašnik, da se bo mogla naša živinoreja svobodno razvijati.

Tržne cene v Gradcu. Debeli voli 200 do 252 K, srednje debele 182 do 192 K, suhi 168 do 180 K; debele krave 168 do 208 K, srednje debele 128 do 166 K, suhe 92 do 126 K; biki 168 do 220 K, mlada živina 152 do 208 K; teleta 200 do 230 K, izjemoma 240 do 260 K; mlade svinje 250 do 300 K, debele svinje do K, srednje debele do K, mesne svinje 340 do 350 K; ovce 120 do 140 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: Sladko 10 do 12 K, kisló 9.50 do 11 K, slama 8.— do 9.— K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, kuzuza 35.—, proso 50 K, oves 27.30 K, ajda 60 K, fižol 68 do 85 K, grašica 11.20 do 11.40 K, leča 16.20 K, proseno pšeno 72 do 96 K, pšenični zdrob 92 K, koruzni zdrob 66 do 96 K, ržena moka 80 K, pšenična moka št. 0 92 do 108 K, št. 4 72 do 80 K, št. 6 (črna) 68 do 72 K (100 kg). Jajca komad 12 do 14 v, krompir 22 do 24 v 1 kg, mleko 28 do 32 v liter.

Hmeljske cene. Na hmeljskem trgu v Žatecu se je v pretečenem tednu prodajal oziroma kupoval štajerski hmelj za 50 do 70 kron 50 kilogramov.

Papir se podraži. Avstrijske tovarne za izdelovanje papirja so sklenile, da vnovič zvišajo cene za papir za 15 do 25 odstotkov. Tovarnarji utemeljujejo zvišanje cen, češ, da so cene za sirovine neprimer-

no visoko poskočile. Z zvišanjem cen za papir so najhujše prizadeti časopisi.

* **V mleku je utonil.** V vasi Berös na Srednjem Ogrskem je splezal 3letni deček Stefan Nagy v kad, kjer so vaščani zbirali mleko za vojaštvo. Deček je padeč v globoko kad in utonil v mleku.

* **Maribor.** V soboto dne 8. maja se je na tukajšnjem kolodvoru vnel železniški voz, ki je bil obložen z vojaškimi potrebnostmi. Ogenj je nastal vsled iskre iz hlapona. Železniško oboje je ogenj kmalu pogasilo.

* **Sv. Martin** pri Vurbergu. Dne 6. maja je bil pri okrajni sodnji v Mariboru tukajšnji krojač Andrej Lešnik obsojen na 14 dni zapora, ker je dolžil domačega č. g. župnika, da je za Srbe pobiral.

* **Fram.** Umril je v soboto dne 8. maja in bil pokopan v pondeljek Jurij Frangež, kmet v Morju, brat č. g. župnika Jerneja Frangež, v 74. letu. Padel je z voza, na katerega je basal krmo, tako nesrečno na glavo, da se je močno poškodoval in na teh poškodbah čez dva dni umrl. Sorodnikom naše sožalje!

* **Sv. Križ** pri Mariboru. Tudi naša župnija se more ponasati z družino, ki ima v sedanji svetovni vojski pet članov pri vojaki. To sta spoštovana zakonska Mihael in Marjeta Mandl, p. d. Črvičeva hiša iz Šobra, ki imata pet sinov v vojski. Eden, Janez, je v Poli, drugi štirje so pa vsi na severnem bojišču — upamo, da še vsi živi in zdravi.

* **Sv. Križ** pri Mariboru. Prejšnjo nedeljo dne 2. maja se je našemu vrlemu županu Filipu Galunder slovesno izročila krasna diploma častnega članstva tukajšnjega bralnega društva, kojega delaven blagajnik je novi častni član že dolgo vrsto let. G. župnik je pri tej priložnosti v jedrnatih besedah slavil premožne zasluge, ki si jih je slavil v teku let s svojim požrtvovalnim delovanjem za bralno društvo že pridobil ter mu v imenu društva na tem odlikovanju iskreno častital. — Istega dne se je po sv. maši vršil občni zbor Kozjaške posojilnice. Prepričal nas je zopet jasno, da stoji naš denarni zavod, ki izbornu posluje že 15 let v blagor tukajšnjega prebivalstva, na prav trdni podlagi in da ga tudi vihar svetovne vojske niti najmanj ni spravil iz ravnotežja. Križevčani in okoličani, poslušajte se svojega domačega denarnega zavoda prav pridno in nalogajte vanj marljivo svoje prihranke! Zadruga šteje zdaj 84 članov. V poročilu načelstva, koje je podal župnik Kocbek, se je pred vsem v toplih besedah spominjal prvega načelnika naše posojilnice Martina Elznik, ki nam ga je 12. maja lanskega leta vzela neusmiljena smrt: nadalje zadružnega člana Jožefa Koržen, ki je lansko jesen storil v Galiciji junaško smrt za domovino. Slava njunemu spominu! Izmed udov načelstva se nahaja Jožef Gartner na bojnem polju, na njegovo mesto je bil sedaj v načelstvo izvoljen vrli kmet pri Sv. Križu Jak. Gradišnik. Od ostalih zadružnih članov jih nosi že 12 vojaško škučja, 2 sta bila pri zadnjem prebiranju črnovojnikov potrjena. — Iz tukajšnje župnije jih je doslej 120 pri vojaki, za to primeroma majhno župnijo, ki šteje komaj 1000 duš, zares lep krvni davek v sedanji hudi borbi. Med temi so štiri četovodje, 2 desetnika in 1 poddesetnik. O štirih je zagotovo znano, da so častno padli na bojnem polju, ostalih usoda je deloma neznana. Daj ljubi Bog, da se nam po skorajšnji slavni zmagi nad skupnimi sovražniki vsi srečno vrnejo!

* **Gornja Sv. Kungota.** Dne 8. decembra 1912 je bil tukaj prvi slovesni sprejem v dekliški Marijino družbo. Izmed takrat v družbo sprejetih deklet je pri Sv. Benediktu v Slov. gor. rojena, še le 20 let stara pridna deklica Marija Plavec po daljši bolezniki kot prva izmed družbe umrla dne 21. aprila t. l. Dne 23. aprila t. l. jo je Marijina družba slovesno spremlila k zadnjemu počitku.

* **St. Ilj** v Slov. gor. Tudi v vojski se pri nas pridno gibljemo. Naše bralno društvo je imelo v nedeljo, dne 2. maja, svoj občni zbor. Poročilo o delovanju društva je podal tajnik g. Franjo Lilek. Govorila sta še domači g. kaplan in župnik, ki je ostro okrtačil grdo gonjo proti društvu. Dvorana je bila polna poslušalcev. Sestavil se je novi odbor. Pristopilo je mnogo novih udov. — Dne 9. maja je pa obhajala naša Marijina dekliška družba petletnico svojega obstanka. Zjutraj ob 6. uri je bila slovesna služba božja, s skupnim sv. obhajilom in primernim nagovorom. Na koncu se je zapela zahvalna pesem „Te Dem.“ Deklet je zdaj v družbi 170. — Gornja „proč od Rima“ nima pri nas nobene sreče. Nekaj — bilo jih je malo — je zopet v zadnjem času pristopilo nazaj h katoliški cerkvi. Tako je hvalevredno!

* **Marija Snežna.** Dne 4. maja smo pokopali tukajšnjega gostilničarja in posestnika Andreja Seletinger. Mož je že delj časa bolehal. Bil je daleč na okrog znan in priljubljen. N. p. v m.!

* **St. Lenart** v Slov. gor. Okrajni odbor pri St. Lenartu v Slov. gor. uljudno naznanja, da se v torek, dne 18. maja 1915, ob 9. uri dopoldne, vrši na dvorišču Posojilnice v St. Lenartu licenciranje in premiranje bikov. Prignati se smejo le biki marijehdvorskega plemena. Pri licenciranju in premiranju bikov se bodo razdelila darila, oziroma premije, kakor po navadi vsako leto. V smislu tozadevnega zakona se lastniki bikov opozarjajo, da naj zanesljivo svoje biki na licenciranje priženejo! Biki se naj do 9. ure priženejo, ker na pozneje prignane biki bi se pri razdelitvi daril ne moglo ozir jemati! Vsak lastnik naj skrbi, da bo imel bika na močni vrvi dobro privezanega.

* **Verzej.** O romanju ogrskih Slovencev poročajo „Novine“: „Verzejsko proščenje se je sijajno posrečilo. Na jezere naših romarov je pohodilo Mater dobroga sveta. Od grada so s procesijov prišli. Slavnostni govornik je bio Bašša Ivan, bogojanski plebanoš, ki je z svojov daleč okoli znanov, govorniškov umetnostjov na veliko vupanje do Bl. D. Marije pobudo srca poslušavcov, Slovesno sv. mešo je pa službo Leško Stevan, beltinski kaplan. Oboje je na prostem bilo; meša je bila z dvorbov. Po božji službi so oratorijanci pozdravljali Bl. D. Marijo.“

* **Sv. Miklavž** pri Ormožu. Andraž Snajderja, 82 let starega očeta in dedeka iz Zasavec, občine Vitani, ni več med živimi. Dne 28. aprila smo položili truplo pokojnega Andraža ob navzočnosti domačega č. g. župnika, veteranskega društva in mnogo drugega občinstva k zadnjemu počitku. Ker je bil pokojni Andraž v svojem življenju priden in miroljuben, nam ostane njegovo ime za vzgled in spomin. Snajderjeva hiša je že od nekajd naročena na „Slovenskega Gospodarja.“ Za premnogo trpljenja, skrbi in nadlog, v nebesih poplača naj mili mu Bog! Naj v miru počiva!

* **Sv. Lovrenc** v Slov. gor. Dne 3. t. m. je bilo pri nas veliko neurje. Povzročena škoda je pri nas mnogo večja, kakor se je mislilo prvotno. Uničeno je pol naše fare. Nekateri posestniki bodo morali ozimino pokositi in podorati. Na nekaterih njivah pa je vse v zemljo zbito, tudi oves in deteljišča. Zemlja je s posajenim krompirjem vred odnešena, paše in travniki so z blatom in raznim dračjem poplavljeni in zamazani. Gorice, obložene prej z obilimi kabernki, obetajoč blagoslovljeno obilno trgatov, izgledajo, kakor bi jih ravno sedaj obrezali; srečen trs, kateremu je ostala le ena mladika. Sadno drevje, prej raznobarno veselo cvetoče, je obleklo žalno rujavo obleko, kot da bi ne bilo več življenja, v njem. Grozno žalosten, sree trgajoči pogled! Zelimo le, da bi vsegamogočni obvaroval vsaj druge kraje enake nesreče, da poleg vojnih grozot ne doživimo še najhujšega.

* **Središče.** V nedeljo dne 16. maja po večernih je mesečni sestanek „Svete vojske“ na Grabah. Govorilo se bo med drugim o vplivu alkohola na človeško telo. Mladeniči, mladenke, vsi, ki boste to brali, vsi, ki vam je mar zdravo telo, ne zamudite prilike! Vsi, ki ste dobre volje, dobrodošli!

* **Ptuj.** Na konjski in goveji sejem dne 4. maja se je prignalo 112 konj 680 govej živine. Na svinjski sejem dne 5. maja pa 722 svinj. Prihodnji konjski in goveji sejem se vrši dne 18., svinjski dne 19. maja.

* **Celje.** O duhovnih vajah ogrskih Slovencev pri oo. lazaristih v Celju pišejo slovensko-ogrske „Novine“: „Z Celja nam pišejo, ka so se tam vse presenetili, kda so ovarali veliko število naših deklet, štere so prišle na duhovne vaje k misijonarom. Dobri redovniki genjeni od radosti gojijo v sebi vupanje, ka bodočnost našega ljudstva bo lepa, kar čvet njegov, mladina se v tak velikom številu podava na pot popolnoga življenja. Bog daj, da bi tak bilo.“

* **Celje.** Pisarniški višji oficial Konrad Wresznig v Metliki je imenovan za pisarniškega predstojnika pri okrajni sodnji v Celju.

* **St. Pavel** pri Preboldu. Katoliško politično in gospodarsko društvo ima v nedeljo, dne 16. maja, občni zbor ob 3. uri popoldne v Društvenem domu. K obilni udeležbi vabi odbor.

* **Dobova** pri Brežicah. Naši solarji so letos že priredili tretjo izobraževalno igro v resen pouk in opomin mladim in starim. Igra v treh dejanjih „Jankovo življenje“ v knjigi „Otroški oder“, sestavljena od M. Gregorčiča, živo slika dobro in slabo vzgojo. Janko trmast, len, razposajen, postane slednjič tat in mora v ječo. Milan ponižen, pokoren in delaven pa se veseli svoje sreče. Mlado drevo raste, kakor želi to vrtnar. Mali igralci s sodelovanjem odrastlih so nastopili pogumno in odločno ter jasno kazali značaj dobrega in slabega človeka. Po deklamacijah in milem petju domoljubnih pesmi so se igralci in igralke v narodnih nošah klanjali ozaljšani podobi dobrotljivega, vse narode ljubečega cesarja ter zapeli z navdušenjem avstrijsko himno. V znak priznanja in zahvale so mnogoštevilni navzoči darovali avstrijskemu Ruščemu križu 90 K. — Iz naše župnije je vojakov ujetih v Rusiji, kateri so se dozdej oglasili 15. eden, Jožef Vogrine, je celo v Aziji v Turkestanu in upa še enkrat videti svojo domovino.

* **Molitve za mir,** ki se po zapovedi sv. Očeta, oziroma prečastitega kn.-šk. ordinarijata, naj opravljajo letos posebno pri majniški pobožnosti, oziroma tudi pozneje, dokler še bo trajala sedanja vojska, se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru na jako priročnih listekih. Stane pa 100 komadov s poštnino vred 60 v. Denar se pošlje najbolje naprej.

* **„Sv. Križev pot za vojni čas.“** Ta knjižica se zopet dobiva v Cirilovi tiskarni v Mariboru. 100 komadov stane s poštnino vred 7 K 50 v., 50 komadov 4 K, 25 komadov 2 K, 10 komadov 90 v. Denar naj se pošlje naprej ali pa v znamkah.

Zadnja poročila došla v sredo, 12. maja. Rusi se umikajo od reke Nide.

Dunaj, 11. maja.

Avstrijski generalni štab uradno razglša:

V bojih v zadnjih dneh so predrle naše čete rusko bojno črto pri Debici. Vsled tega so bile močne ruske čete, ki so se bojevale južno od reke Visle, prisiljene, da so se morale zelo naglo umakniti za

spodnji tok reke Visloke. Ti dogodki imajo za posledico, da se rusko južno krilo na Rusko-Poljskem po poročilih, ki so došla danes zjutraj, umika. Sovražnik je spoznal, da močno utrjene bojne črte ob reki Nidi ne more držati in jo zapušča v vsej naglici.

Kakor je uplival uspeh pri Gorlicah in Jaslunah karpatsko bojno črto, istotako upliva uspeh armadenadvojvode Jožefa Ferdinanda pri Tarnovu in Debici na položaj na Rusko-Poljskem.

V srednjem delu Galicije pritiskajo naše in pa nemške čete v neprestanih in uspešnih bojih na ostanke razbite in bežeče ruske armade in porivajo te razpršene ruske armadne zборе proti ozemlju reke San pri Dynov—Sanoku. Tri ruske divizije so napravile protinapad od Sanoka ob železniški progi proti zahodu, toda ruski napad je bil odbit, pri čemur so imeli Rusi težke izgube. Naše čete so nadaljevale zasledovanje Rusov.

Število ujetih Rusov in število plena narašča od dne do dne.

Naše kolone, ki so prodirale iz gozdnatega gorovja, so pri Baligrodu vrgle nazaj močne sovražne čete in so pri Dverniku prekoračile s prednjimi stražami reko San. Ruska osma armada, ki se je bojevala vobče med prelazoma Lupkov in Užok, je istotako z močnimi deli svojih številnih čet zapletena v ta poraz.

V južno-izhodnem delu Galicije so napravili Rusi na več mestih napade. Suneki močnih ruskih čet na severni strani reke Prut proti Černovicam je bil ob državni meji odbit; ujetih je bilo 620 Rusov.

Na severni strani Horodenke se je posrečilo oddelkom ruskih čet zasesti nekaj ozemlja na južnem bregu reke Dnjester. Boj se tukaj nadaljuje.

Avstrijci se bližajo Rzezovu.

List „Az Est“ poroča: Avstrijske čete, ki se borijo izhodno od Tarnova, zasledujejo sovražnika, proti mestu Rzezov (važno srednjegališko mesto ob reki Vislok). Tudi čete, ki prodirajo izhodno od Krosnega, naglo zasledujejo umikajočo se rusko armado, med tem ko je general Boroevič s svojimi polki prekoračil gornji tok reke San. Število ujetih Rusov neprestano narašča.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 11. maja.

Iz velikega nemškega glavnega stana se uradno poroča:

Rusi so poizkušali na črti Besko (južnoizhodno od Krosnega)—Brzozov (izhodno od Krosnega) v prostoru Stebnica—Brzčanka in Ropezice (izhodno od Debice)—Sesučin ob Visli zasledovalno prodiranje armad generala Makensena ustaviti. Njih načrt se je popolnoma izjalovil. Proti večeru je bila ruska bojna črta na več mestih, posebno pa pri mestecu Besko in med Brzozovim in Lutco (severoizhodno od Krosnega) prebita. Že dopoldne (v torek) smo obupni sovražni napad, katerega se je udeležilo več ruskih divizij, v smeri proti mestecu Besko pod težkimi sovražnikovi izgubami odbili. Zasledovanje sovražnika se nadaljuje.

Večina italijanskega ljudstva za nepristranost.

Milanski socijalistični list „Avanti“ izjavlja, da je velika večina italijanskega senata in zbornice za odhranitev nepristranosti ter da je ogromna večina dežele za mir.

Kakor je nadalje izvedel list „Kölnische Zeit.“, traja negotovost v odločitvi Italije še nadalje, vendar sledi iz zadnjih poročil, da se položaj še ni poslabšal.

Listnica uredništva.

Sv. Jurij ob juž. žel.: Vaše pismo še pride na vrsto. — Brežice: Če Vaš dopis priobčimo, nas oblast zapleni ali pa se zapletemo v tožbo. Treba zelo previdno pisati. Pozdrav! — Marija Reka: Hvala za poslano! — Nekaj pisem z bojišč smo odložili za prihodnje. Pošiljatelj te pšsem prosimo, da nam pošiljajo samo zanimiva novejša pisma. Opisovanje dogodkov začetkom vojske ne vzbujajo zanimanja.

Majhno posestvo na prodaj

primerno za penzionista ali za kaj drugega, v župniji Sv. Petra pri Mariboru, občina Sv. Peter, kraj Nebova. Obstoji iz dveh zidanih hiš, kritih z opeko, pri vsaki hiši velika klet in nova preša. Vinograd okoli 1¹/₄ orala, ves zasajen z ameriškimi trtami, potem lepa njiva in sadovnjak, da se lahko redi skozi celo leto dve kravi. Kupci se naj oglasijo pri posestniku pri Sr. Marjeti ob Pecnici pri Mariboru. Cena se izve pri g. Jožefu Grajšniku, posestniku v Lozenah št. 1.

Hvaležna sem

gosp. Mat. Rozman-u kamnoseku v Pobrežju pri Mariboru šte. 29, ker je za rajno Apolonijo Kocbek izvrstno in po nizki ceni izdelal spomenik in napis v slovenskem jeziku. Ga vsem priporočam. M. Walh.

Zahtevajte

gratis in franko
naš glavni cenik
s 4000 slikami ur,
slatine in srebr-
nane, godbenih, je-
klenih, usnjatih,
gospodarskih in
toiletnih predme-
tov, orožja etc. Prva tovarna
na Hans Kolar, c. kr. dvorni
čobavitelj v Mostu (Brux)
št. 300 (Oesko). Nikelnaste
železnopisne K 3'90, 4'20,
5'—, srebrne ure K 8'40,
nikelnaste budilke K 2'90,
črne budilke z zvončkom
4 K. — Pošilja po povzetju.
Noben risiko. — Zamenjava
čezljiva ali čezar nazaj.
I-84.

Svetovna vojska

dokazuje jasno, da samo oni za-
more prenašati skoraj nečloveške
pore, ki ostane trezen Zato
zahtevajte v vsaki gostilni kot pi-
jaco izvrstne ljutomerske pokalice.
Fedor Kukovec, tvornica pokalic
in sodavice, Ljutomer. 311

Kmečko posestvo

se pod roko proda, ki meri okoli
18 oralov gozdov, 10 oralov trav-
nikov, 1 in pol orala novega vino-
grada, drugo pa njive in pašnike.
Vprašati je v župnišču v Lohah
pri Koujicah. 318

Kupi se posestvo

v vrednosti 15.000 K. Pogoji: pri-
jazna lega, blizu večjega kraja,
železnice in cerkve, nekaj gozda,
polja in travnikov, vsaj za 2 do
3 glave živine. Ponudbe s ceno in
opisom sprejema pisarna „Sloven-
ske Straže“ v Ljubljani. 307

Trgovski učencec

priden in iz poštene hiše se takoj
sprejme v trgovino J. Tušak, Sv.
Anton v Slov. gor. 319

Gostilna pod

vejo Jeričeva v Počehovi (pri
Leitersbergu) odprta. 315

Mlinarski učencec

se takoj sprejme v Valčnem mlinu
g. Anton Jurza na Bregu pri Ptuj
prosi mesečni plači, stanovanju
in hrani. Vpraša se pri Alojz
Zorčič, nadmlinar na Bregu pri
Ptuju. 314

Nova enonadstropna hiša

izvrstna lega za trgovino, 5 minut
izven Celja, se valed preselitve
ugodno proda. Ponudbe Dr. Alojz
Rskan, Celje. 313

Kolarski učencec

se sprejme pri g. Klnar Franc,
kolarski mojster, Slivnica pri Ma-
riboru. 312

Mlinarski učencec

in zanesljiv
hlapec se sprejmeta pri I.
Slovenjgoriškem pa-
romlinu v Kaniži pri Pesnici. 320

Posestvo

z vrelcem kisle vode
in gostilno se proda.
Naslov na upravnitvo „Slov.
Gosp.“ pod 50.000 — 282.

Prodajalka

izvrstna v trgovini mešane stroke,
želi službe v kako majhno trgo-
vino na deželi. Nastopi lahko
takoj. Naslov se izve v uprav-
ništvu tega lista. 286

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsako-
mur, ki postane naš naročnik.
Brezplačna pojasnila pošilja:
Srečkovo zastopstvo št. 15,
Ljubljana. 154

Kupujem

ovčjo volno, kožo ovac in jaguget,
kakor tudi vsakovrstne druge kože
po najboljših cenah. K. Gränitz,
Maribor, Gosposka ul. 7. 239

Takoj se sprejmeta 284

2 cirkularista in 2 žagarja.

Lezna trgovina Viktor Glaser-ja v
Šmolniku, pošta Ruše.

Trgovski učencec

poštenih starišev se sprejme v tr-
govini mešanega blaga. Več se
izve pri trg. J. Traun, Ptujška
gora. 292

Lesarje in mizarje

proti dobri plači sprejme za stavbo
barak v Šterntalu in Lebringu
Julij Glaser, stavbenik, Maribor,
Mellinghof. 301

Kdor hoče

Trsje saditi

ga dobi zdaj po 8 vin. komad pri
Francu Trobentar v Bresternici
št. 28, (Kamnica) p. Maribor.
Cepljeno na Rip-Portalis. Oglasiti
se je v 14 dneh. 304

Kravar in dve

dekli se sprejmejo na po-
sestvu zavoda Marijinih
bratov Kirchengasse št. 1, Gradec.
Kravar mora znati dojiti. Plače v
začetku 20 K Dekli za kuhinjo,
hišna dela, svinjski hlev, oskrbo-
vati vrt in delo na polju. Plače v
začetku 18 K. Kuha se samo za
družino; hrana dobra. 307

Prodajalka

mešane stro-
ke želi službe
v kako trgovino na deželi. Nastopi
lahko takoj. Naslov se izve pri
upravnitvu tega lista. 308

Iščem hlapca

h konjem, kateri naj razume vsa
poljska dela. Plača po dogovoru.
Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe:
Ferd. Roš, veleposesnik, Hrastnik
ob južni železnici. 308

**Služba organista
in cerkovnika**

se odda v župniji na Muti. Prva
služba božja je vselej nemška.
Nastop lahko takoj. — Cerkevno
predstojništvo. 309

Cepljeno trsje

pošip, laški rizling, burgundec,
rulender, veltliner, dišeči prami-
nec, silvanec, muškata, kavčina,
raufol, sladkaminka, izabela. —
Cepljene na podlagi Riparia-Mon-
tikolo, Rupestris Solonis, Berlan-
dieri, Riparia-Teleki je najooljša
za apnevo zemljo. — Več tisoč
korenjakov te vrste. Cena zaradi
vojaških razmer zelo nizka in si-
cer: Cepljenih 100 komadov 10 K
Korenjaki 100 komadov 2 kroni.
Kupci se naj blagovoljivo oglasiti,
do čler je kaj v zalogi. J. Vrbanjak,
Breg, Ptuj. 267

Škropilnico

najboljšo vinogradno od Jesserniga
si lahko vsakdo naroči tudi na
obroke pri Zinauer & Co., Sv. Jakob
v Slov. gor. Posebno v letošnjem
letu boče vsled pomanjkanja vitri-
jola in delavnih moči jako pripo-
ročljivo, da ima vsak svojo škro-
pilnico. Ceniki zastoj. 297

! KAVA !

50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, vele-
aromatična, izdatna in štedilna.
5 kg poskusna vreča 11 K franko
po povzetju. Pol kilograma vele-
prima najfinjši čaj K 2'20 oddaja
A. Sapira, eksport kave in čaja
Galanta 496, Ogrsko. 278

Volno

ovčjo, oprano in neoprano kupim
vsako množino po najvišji ceni
proti takojšnjem plačilu ter plačam
vožnjo sam. Veletrgovina

R. Stermecki

Celje šte. 17 (Štajersko.)

Lepa še skoro 277

novozidana hiša

s nekaj njiv in travnikov se
takoj po ceni proda. Hiša stoji
ob državni cesti, nekaj minut od
cerkve, blizu železnice in je v
najboljšem stanu. Pripravna je
kakor nalašč za penzioniste ali
obrtnike. Več pri Hranilnici in
posojilnici v št. Ilju v Slov. gor.

Bleda smrt stoji na cesti,
Ali v hišo se boji,

prijatelj zvesti,
Ji do Tebe ne pusti!

Zahtevajte pristni „FLORIAN“.

Zavračajte ponaredbe!

Za spomlad

pripoča domača in narodna trgovina

**Franc Lenart
v PTUJU**

večinoma razno novodošlo blago za obleke. Ker se vrši naj-
brž letos sv. birma, opozarjam cenj. botere in botre že naprej,
da preskrbijo svojim birmancem lepo obleko, ki pa se dobi
primeroma današnjim razmeram po ugodnih cenah istotako pri

Francu Lenart v Ptuj.

Kdor bo z blagom zadovoljen, naj pove svojim znancem.

Kdor bo z blagom nezadovoljen, naj pove meni. 192

Vsak svoj mlinar.

S poleg stoječim ročnim mlinom
lahko zamelje vsakdo doma svoje
zrnje, kakor koruzo, ječmen, žito,
oves. Mlin je jako trepežen in stane
samo 20 K; plača se lahko tudi
v 4 enakih mesečnih obrokih.

Naročila sprejema Teodor Zdarski
v Mariboru ali Zinauer & Co. Sv.
Jakob v Slov. gor. 296

Prva slovenska razpošiljalna svetovno-znanih
srebrno jeklenih

kosznamka dvojni
»Orel« z mečem,

katero so iz najboljšega in najvlačnejšega jekla,
lahke, na las tanko izdelane, najlepše izpeljane in
za vsak kraj rabljive.

Za vsak komad se garantira.

Pri naročilu 10 kom. se doda 1 komad
zastoj. 291

KMETOVALCI! ogibajte se manjšrednega židov-
skega blaga. Zahtevajte cenik.

Edina zaloga: Ad. Geiss-a nasl. Viktor Pilih,
Zalec v Savinski dolini.

Pozor!

Predno si nakupite vaše potrebščine, naročite
vzorke in cenik z več tisoč slikami, da se prepri-
čate o nizkih cenah in dobrem blagu 223

**Prve gorenjske razpošiljalnice
IVAN SAVNIK, KRANJ št. 150.**

Cenik zastoj, vzorci poštnine prosto. — Prepričanje ne škoduje nikdar!

Knjigarna, umetnine in muzikalije.**Goričar & Leskovšek****Celje**

trgovina s papirjem, pisalnimi
in risalnimi potrebščinami na
debelo in drobno, priporoča:
trgovcem in preprodajalcem
velikansko izbero dopisnic
XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje:
Papirnatu servijete vsled
novih predpisov namestnje v
Gradcu po zelo nizkih cenah.

Vabilo**občni zbor****Okrajne posojilnice v Ljutomeru**

ki se bode vršil

v četrtek, dne 27. maja t. l. ob 8. uri zjutraj v
Fran Jožefovi šoli v Ljutomeru.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnikstva in prečitavanje revizij-
skega zapisnika.
2. Poročilo nadzornikstva o računu za l. 1914
in odobrenje istega.
3. Izločitev udov.
4. Sklepanje o brezobrestnem posojilu Marija-
nišču v Verzeju.
5. Slučajni predlogi.

Ako bi ta na 8. uro sklicani občni zbor ne
bil sklepčen, se vrši ob 9. uri istega dne z istim
dnevnim redom in v istih prostorih drugi občni
zbor, kateri boče v smislu § 38. pravil sklepal
veljavno tudi ne oziraje se na število navzočih
zadružnikov.

V Ljutomeru, dne 1. maja 1915.

317

Ludvik Babnik, načelnik.

Udano podpisana izreka najiskrenejšo

ZAHVALO

za udeležbo pri pogrebu nepozabnega brata
vlč. gospoda

Andreja Zdolšek

župnika pri Sv. Štefanu pri Žusmu

p. n. gg duhovnikom, sorodnikom, prijateljem
in znancem, posebno še preč. g. dekanu Ivanu
Bohanec za duhovniško tolažbo in pretresljiv
cerkveni govor, blagor. gosp. dr. Rakežu za
zdravniško pomoč v hudi boleznici, slavčemu
učitelstvu in pevskega zboru za ganljivo na-
grobnično ter ga priporočam v pobožno molitev.
Dobri Bog naj vsem obilno poplača!

Urška Zdolšek, sestra.

Loterijske številke.

Trst, dne 5. maja 1915: 78, 58, 87, 88, 79.
Dunaj, dne 8. maja 1915: 13, 86, 50, 5, 27.

PODPISUJTE

davka prosto 5 in pol odstotno avstrijsko vojno
posojilo iz leta 1915, zapadlo dne 1. maja 1925.

Razglas.

Po cesarskem ukazu od 4. avgusta 1914. l., drž. zakonika št. 202, o izvršitvi kreditnih operacij v svrhu plačila stroškov za izvanredne vojaške priprave povodom vojskih spletk izdaja c. kr. finančni minister davka prosto 5 $\frac{1}{2}$ % na vojni zajem. Skupni iznos zajma se bo določil na podlagi uspeha, katerega bo imela javna subskripcija.

Vrednostni papirji vojnega zajma se glase na imetnika in so izdani v kosih po 100, 200, 1000, 2000 in 10.000 K ter v kosih, ki stvarjajo večkrat od 10.000 K. Datirani so kosi dne 1. maja 1915. l., imajo na sebi posnetek podpisa c. kr. finančnega ministra in so protipodpisani od predsednika in od enega člana kontrolne komisije državnih dolgov v državnem zboru. Izdani so v nemškem jeziku, bistveni obseg teksta pa je pridodan tudi v deželnih jezikih. Vrnitev vojnega zajma se bo vršila dne 1. maja 1925. l. C. kr. državna uprava pa si pridržuje pravico, da sme vrniti zajem tudi pred 1. dnem maja 1925. l. bodisi v celni ali delomi, prejšnja povrnitev pa je mogoča samo na podlagi predidóče najmanj trimesečne odpovedi. Ta odpoved se razglasi v uradni „Wiener Zeitung“.

Vojni zajem se obrestuje s 5 $\frac{1}{2}$ % na leto in sicer v polletnih obrokih 1. dne maja in 1. dne novembra vsakega leta po dospelosti. Vrednostni papirji imajo po 20 polletnih kuponov, kojih je prvi, dospeljavóči 1. dne novembra 1915. l. Plačilo obresti in vračilo vojnega zajma se vrši brez vsacega davčnega, pristojbinskega ali katerega drugega odbitka proti temu, da se dospeli obrestni kuponi oziroma zajemni papirji oddajo c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju.

Radi zastare ugašajo terjatve iz vojnega zajma, kar se tiče glavnice, v 30. letih in kar se tiče obresti v 6 letih od dospelostnega roka.

Razpečevanje 5 $\frac{1}{2}$ % vojnega zajma ni podvrženo prometnemu davku od efektov.

NA DUNAJU, dne 4. maja 1915. l.

C. kr. finančni minister.

Vabilo na subskripcijo.

Z ozirom na predstoječi prospekt Njegove Prezvzišenosti gospoda c. kr. finančnega ministra se razglasi sledeče:

**Subskripcija se začne 8. maja 1915 in se zaključi
v soboto 29. maja 1915 ob 12. uri popoldne.**

Podpisovanja sprejemajo sledeča mesta: poštno-hranilnični urad na Dunaju in vse njegove biralnice (c. kr. poštni uradi), vse državne blagajne in davčni uradi, avstro-ogrška banka glavni zavod na Dunaju in njene podružnice v Avstriji, v Bosni in Hercegovini, dalje: Anglo-avstr. banka Dunaj, Dunajsko bančno društvo, Dunaj, C. kr. priv. spl. avstr. zemljiško-kreditni zavod, Dunaj, C. kr. priv. avstr. kreditni zavod za trgovino in obrt, Dunaj, Splošna depozitna banka, Dunaj, Nižje-avstr. eskomptna družba, Dunaj, C. kr. priv. banka avstr. dežel Dunaj, Banka S. M. pl. Rothschild, Dunaj, Union banka, Dunaj, Jadranska banka, Trst, C. kr. priv. splošna prometna banka, Dunaj, Banca Commerciale Triestina, Trst, Banka za Gornjo Avstrijo in Solnograško, Linec, C. kr. priv. bančna in menjalnična delo. družba »Merkur«, Dunaj, Bielsko-Balska eskomptna in menjalniška banka, Bielic, Češka eskomptna banka, Praga, Češka industrijska banka, Praga, C. kr. priv. češka Union-banka, Praga, Galiska banka za trgovino in obrt, Krakov, Industrijska banka za kraljestvo Galicijo in Vladimirijo z veliko vojvodino Krakov, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, Deželna banka kraljestva češkega, Praga, Deželna banka kraljestva Galicije in Vladimirije z veliko vojvodino Krakov, C. kr. priv. moravska eskomptna banka, Brno, Moravsko-Ostrovska trgovska in obrtna banka Moravska Ostrova, Avstr. industrijska in trgovska banka, Dunaj, C. kr. priv. štajerska eskomptna banka, Gradec, Osrednja banka čeških hranilnic, Praga, Dunajska lombardna in eskomptna banka, Dunaj, Osrednja banka nemških hranilnic, Praga, Živnostenska banka, Praga in pri njenih podružnicah ob uradnih urah, običajnih pri vsaki posredovalnici.

Podpisovanja se morejo vršiti tudi s pomočjo drugih avstr. bank, hranilnic, zavarovalnih zavodov in zasebnih bankirjev.

Za podpisovanje veljajo naslednja določila:

1. Podpisovalna cena je določena s 95 25% dodavši 5 $\frac{1}{2}$ % obresti od kosa za čas od 1. maja 1915. l. do dne a, ko se papirji prevzamejo.
2. Podpisovanje se vrši na temelju zglasilnega obrazca, ki je izdan v ta namen. Daljeji potrebni obrazci se dobe brezplačno pri predoznačenih mestih. Subskripcija je mogoča tudi pisмено in sicer v tej obliki:
„Na podlagi razglašanih prijavnih pogojev se naročjem na Nom. K. . . . 5 $\frac{1}{2}$ % nega avstrijskega vojnega zajma od 1. 1915, ter se zavezujem glede sprejetja in plačila v smislu dodelitve. Obenem vplačani znesek K. . . .“
3. Vsaki subskripcijski posredovalnici je pridržano poverilo, da določi po svojem prevdaru visokost zneska vsake posamezne dodelitve.
3. Dodelitev se izvrši čimprej mogoče po končani subskripciji in se znajovalci o tem obveste.
4. Nabavna cena je pri subskripciji zneskov do K 200 — plačati v polnem iznosu takoj pri prijavi. Ako n.š. subskripirani znesek več kot K 200 —, je plačati 10% takoj pri prijavi, 26. junija in 27. julija vsakokrat po 25%, 27. avgusta 20% in dne 24. septembra 1915 ostanek do polne vsote.
5. Priglasila na gotove oddelke posojila se morejo vpoštovati le v toliko, kolikor se more po mnenju posredovalnice spraviti v sklad z interesi drugih znajovalcev.
6. Zadolžnice se morajo dvigniti pri onih mestih, kjer je bila izvršena subskripcija.
7. Do tedaj, da se izdela, o prave obveznice, prejmo znajovalci interimske liste, kateri se jim brezplačno zamenjajo proti definitivnim pri onih mestih, kjer so prejeli interimske liste.

Za subskripcijo pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu na Dunaju in pri zbiralnicah (c. kr. poštnih uradih) pooblaščenih v ta namen, veljajo posebna določila, ki so bila izdana od c. kr. poštno-hranilničnega urada.

Avstro-ogrška banka in blagajnica za vojna posojila (Kriegsdarlehenskasse) dajeje proti temu, da se polote zadolžnice, oziroma začasni listi vojnega zajma kakor ročna zastava, posojila po obrestni meri, ki je znižana za pol procenta, namreč po vsakokratni oficijalni eskomptni obrestni meri. Ta udobna obrestna mera ostane pa le začasno v veljavi, toda najmanj do 24. sept. 1916.

Omenjena dva zavoda delita posojila po vsakokratni oficijalni eskomptni obrestni meri tudi na druga pripravne vrednostne papirje, ako je posojilo namenjeno za vplačilo zneska, ki je bil subskribiran na podlagi tega povabila.

Za podaljšana posojila take vrste se enako določijo ugodnosti znižane obrestne mere in sicer najmanj do 24. septembra 1916.

Na zahtevo se pa pri dovoljenih posojilih, kojih vplačilni roki ne segajo dalje nego do gori omenjenih terminov, mesto vsakokratne eskomptne obrestne mere zagotovi stalna obrestna mera letnih 5%.

Vojno-posojilna blagajna je na podlagi § 6, točka 3, cesarske naredbe od dne 19. septembra 1914, drž. zak. št. 243 pooblaščen, da s polnim vpoštovanjem v omejeni cesarski naredbi se nahajajočih poslovnih nacer dovoljnje posojila tudi proti zastavi takih hipotekarnih terjatev, ki nudijo pestavno varnost (§ 1374 spl. mešč. zak.).

Temeljem izdanih cesarskih naredb o ukinjenju zasebnopravnih denarnih terjatev se morejo zneski, izhajajoči od vlog na tekoče račune, iz vlog proti blagajniškim listom in na vločne knjižice neomejeno dvigniti pri vseh kreditnih zavodih, ako se jih namerava porabiti za vplačila na vojno posojilo. — Izmed kreditnih zavodov so izvzeti samo oni v Galiciji in Bukovini.

Na Dunaju, meseca maja 1915. l.